

A Kastélykerti Óvoda és Konyha Pedagógiai Programja

Készült: Az ONOAP és a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program alapján

Az intézmény OM azonosítója: 032859

2025.

**„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és
eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi,
csak játszik. De mi már tudjuk mire megy a
játék. Arra, hogy e világban otthonosan
mozgó, eleven eszű és tevékeny ember
váljék belőle.”**

(Varga Domokos)

Tartalomjegyzék

1. Alapadataink:.....	7
2. Jövőképünk	8
3. Gyermekkép	8
4. Óvodakép.....	9
5. Helyi adottságaink	10
5.1. Természeti, társadalmi környezetünk.....	10
5.2. Az óvoda anyagi bázisa.....	10
5.3. Az óvoda szellemi bázisa.....	11
6. A pedagógiai program a Kastélykerti Óvoda és Konyha stratégiai alapidokumentuma	12
6.1. A helyi pedagógiai program	12
6.2. Köznevelési intézmény alaptevékenységei:	12
7. Hitvallásunk	13
8. A helyi nevelési program alapjai.....	13
9. Az Alapprogram és a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelés célja és feladatai:	14
9.1. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja:	15
9.1.1. A nevelési cél elérésének feltételei	17
9.1.2. Az érzelmi nevelés feladatai	17
9.1.3. A gyermekek gondozása és az óvodai nevelés alapvető feladata	17
9.1.4. Az óvodapedagógus feladatai.....	17
10. A beszoktatás, befogadás.....	17
11. A gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok	18
11.1. Az egészséges életmódra nevelés feltételei és feladatai	19
11.1.1. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:	22
11.2. A csoportok szokásrendszerének kialakítása	22
11.2.1. A szoktatás szabályai:.....	23
12. Az érzelmi és erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés feladatai:	23
12.1. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:	24
13. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében	24
13.1. Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:	25
13.2. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében:	25
14. A nevelés szempontjából kitüntetett képességosztályok	25
14.1. Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:	25

14.2. A tudatos fejlesztés feltételei:	26
15. Az óvodapedagógus modell szerepe	26
15.1. Az óvónő, pedagógiai asszisztens és a dajka együttműködése	27
16. A komplex fejlesztés tartalma	27
16.1. A feladatrendszer elemei:	27
17. Gyermeki tevékenységek célja	28
17.1. Az óvodapedagógus feladatai	28
18. Játék és tevékenységekben megvalósuló tanulás	28
18.1. Játék, játék célja:	29
18.2. Az óvodapedagógus feladatai:	29
18.3. A játék alapvető feltételeinek megteremtése	30
18.4. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:	31
19. Társas, értékorientált és közösségi nevelés	32
19.1. Célja:	32
19.2. Az óvodapedagógus feladatai:	33
19.3. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:	33
20. Munkajellegű tevékenység	34
20.1. Célja:	34
20.2. Az óvodapedagógus feladatai	34
20.3. Munkajellegű tevékenységeink az óvodában	35
20.3.1. Önkiszolgálás	35
20.3.2. Naposi munka	35
20.3.3. Alkalmoszerű munkajellegű tevékenységek és megbízatások	35
20.3.4. Növény és állatgondozás	35
20.3.5. Környezet rendjének megőrzése	36
20.4. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén	36
21. Szabadidős tevékenység	36
21.1. Célja	36
21.2. Az óvodapedagógus feladatai	36
21.3. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén	37
22. A komplex tevékenységek rendszere	37
22.1. Anyanyelv	37
22.1.1. Verselés, mesélés	39
22.2. Külső világ tevékeny megismerése	41

22.3. Környező világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal	43
22.4. Művészeti tevékenységek	45
22.5. Ének, zene, népi játék, tánc	48
22.6. Mindennapos mozgás	50
23. Óvodánk hagyományai és jeles napjai	52
24. A csoportszervezés szabályai	54
25. A nevelés tervezése és időkeretei	54
26. Napirend javaslat	54
27. A hetirend	55
27.1. Heti terv javaslat	56
28. Tervezés	57
29. A tevékenység formái:	57
30. Egészségfejlesztés	58
30.1. Egészséges táplálkozás	58
30.2. Mindennapos mozgás	59
30.3. Sószoba, só terápia	60
31. Testi, lelki, értelmi, mentális egészségfejlesztés	60
31.1. Boldogságóra	60
31.2. Egészséges környezet	60
31.3. A baleset – megelőzés és elsősegélynyújtás	61
32.3.1. Intézményi védő-óvó előírások	61
31.3.2. Személyi és környezeti higiénia fejlesztése	63
32. Tehetséggondozás	63
33. A gyermekek mérési-értékelési rendszere	64
33.1. Egyéb mérések	66
34. Az óvoda szülői kapcsolatrendszere	66
34.1. A kapcsolattartás formái:	67
35. Gyermekvédelemi munka az óvodában	68
36. Óvodai fejlesztő programba ágyazott esélyteremtés, hátránycsökkentés:	70
36.1. A program célcsoportja	70
36.2. A program alkalmazásának feltételei (erőforrások), a program megvalósításának feltételrendszere.	71
36.3. A program megvalósításához szükséges partneri együttműködések	71
36.4. A program részei, összetevői	72

36.5. Az óvodapedagógus feladata:	72
36.6. Az egyéni fejlesztési terv főbb tartalmi elemei	73
36.7. Értékelés, a nyomon követés szempontjai	73
37. Integrált nevelés.....	74
37.1. Az integráció általános elvei:	74
37.2. Sérülésspecifikumok	75
38. A hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek nevelése	81
39. Az óvodába lépés feltételei	83
40. A tankötelezettség és az iskolakezdéshez szükséges feltételek.....	83
40.1. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	83
41. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

1. Alapadataink:

1.	Fenntartó neve, címe	Tura Város Önkormányzata
2.	Az intézmény hatályos alapító okirat szerinti neve	Kastélykerti Óvoda és Konyha
3.	A hatályos alapító okirat kelte, száma	K2/E/2024. (2024.05.30.)
4.	Az intézmény székhelye, neve, címe	2194.Tura, Kossuth Lajosút 36.
5.	Az intézmény feladat ellátási helye, neve, címe	Kastélykerti Óvoda 2194.Tura, Kossuth Lajosút 36.
6.	Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám	125 fő
8	Az intézmény óvodai csoportjainak száma	5
9	Az intézmény napi nyitvatartási ideje	6.30-17.30
10	Alapító okirat szerinti ellátandó feladatai	Óvodai nevelés, intézményi étkeztetés Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése Az intézmény elláthatja a többi gyermekkel együtt nevelhető különleges bánásmódot igénylő gyermekeket, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján érzékszervi (nagyothalló – 80 dB fokú hallásvesztésig; látássérült – gyengén látó), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral) küzd.
11	Gazdálkodási jogköre	Részjogkörrel rendelkező költségvetési szerv

2. Jövőképünk

Olyan óvoda a miénk, ahol érzelmileg meghitt, biztonságos, egészséges környezetben, otthonosan mozgó, tevékeny emberek élhetik boldog, élményekben gazdag gyermekkorukat. Óvodánk nevelő intézmény, s mint ilyen a személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik.

Olyan intézménnyé szeretnénk válni, mely elismert azáltal, hogy magas színvonalat biztosít a minőség, a szociális érzékenység, a nevelés és a hitelesség terén.

Tudásunk és meggyőződésünk alapján az óvodát szeretnénk megőrizni a felhőtlen gyermekkor színterének.

3. Gyermekkép

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy a gyermek – mint fejlődő személyiség- szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség, akit szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illet meg.

A gyermek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások- beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is- együttesen határozzák meg. E tényezők hatásának következtében a gyermeknek sajátos, egyénenként változó testi és lelki életkori szakaszai vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön és meglévő esetleges hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának.

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Tisztelik szüleiket, az óvónőket és az óvoda más dolgozóit, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbálisan és nonverbálisan is kifejezni. Érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Szeretik a természetet, ügyesen mozognak, kedvelik az énekes, népi játékokat a különböző művészeti tevékenységeket, munka jellegű feladatokat. Magatartásuk és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudók, vágynak a boldogságra, szeretik és védik a természetet és környezetüket.

4. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes, mindenkit elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével, elsősorban a kreatív gyermeki játék és mozgás eszközeivel készíti fel a gyermekeket az életre. A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyermekek és szülők tisztelete és egymás értékeinek megbecsülése párosul. Az óvoda kiegészíti a családi nevelést, segítséget nyújt a családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrányok csökkentéséhez. Különös figyelmet biztosítva a HH/HHH gyermekek személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató óvodai program megvalósítására. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb

feltételeit. Az óvoda, miközben teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Ennek támogatására hoztuk létre az Óvoda-Iskola átmenet megsegítésére szolgáló munkacsoportunkat.

5. Helyi adottságaink

5.1. Természeti, társadalmi környezetünk

Tura városa Budapesttől 150 km-re, az Alföld és a Mátra találkozásánál, a Galga völgyében fekszik. Közel nyolcezer lakosság mellett a település zömmel megtartotta falusias jellegét, annak minden szépségével, meghittségével. A város bizonyos épületei műemlék értékűek, több százéves múltra tekintenek vissza. Népszokásainkat, néphagyományainkat a mai napig éltetjük, átadjuk a következő nemzedéknek. A falu „ős” lakosságának nagy része mezőgazdasággal foglalkozik, mai napig híres a „turai piac” és „turai vásár”. A település lakosságának másik része ingázóként jár a környező városokba dolgozni. A városi lakosság létszámának növekedésével együtt a gyermekek létszáma is jelentősen nő. A lakosság életkora fiatalodik. Ez egyfelől örömmel tölti el a nevelőtestületet, másfelől viszont jelentős feladatok elé állítja a gyermekelhelyezés kapcsán az önkormányzatot.

5.2. Az óvoda anyagi bázisa

Óvodánk a Schossberger kastély kertjében, a valaha volt uradalmi intéző házában létesült, ebből adódóan csoportszobáink méretileg nem szabványosak. 2011-ben az önkormányzat óvoda korszerűsítésre, bővítésre európai-uniós pályázatot nyújtott be, melynek nyomán hőszigetelést, új ablakokat kapott az intézmény, valamint tornaterem és foglalkoztató szoba került kialakításra. 2017-ben a konyhánk újult meg. 2021-ben teljes vízvezeték csere és mosdóink felújítására nyert pályázatot a fenntartónk.

Az óvoda épülete a város központjához közel fekszik viszonylag csendes, nyugodt környezetben. Beépített területe 1300 négyzetméter, mely 5 csoportszobából, öltözőkből, mosdókból áll.

További helyiségeink: nevelőtestületi szoba, tornaterem, fejlesztő szoba, főzőkonyha, vezetői iroda, sószoba, szertárak. Berendezéseink és felszereltségünk a kötelező eszköz és felszerelési jegyzékben meghatározottak szerint ellátott.

Játszóudvaraink európai szabványnak megfelelően berendezettek, 2021-ben felújításra került kresz-pályánk, és homokozóink napvitorlával fedése is megvalósult. 2022-ben és 2025-ben (Bóbita alapítványunk báli bevételeiből) sok új udvari fejlesztő játékkal bővült játszóparkunk.

5.3. Az óvoda szellemi bázisa

Feladataink ellátásához 11 felsőfokú végzettségű óvodapedagógus foglalkoztatását engedélyezi a fenntartó. Munkánkat 6 fő dajka személyzet segíti. A konyhai feladatokat 4 fő, az épület működtetését és a karbantartását 1 fő látja el.

Az önkormányzat és az intézmény által kötött együttműködési megállapodásban meghatározottak szerint az aszói PMPSZ logopédust, gyógypedagógust és pszichológust biztosít pedagógiai munkánk megsegítésére ha szükséges.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekeink speciális ellátását a mindenkori igény szerint megbízási szerződéssel foglalkoztatott szakemberek látják el.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó iskolakezdésre felkészítő óvodai az „Óvoda-Iskola átmenet megsegítése” munkacsoport koordinálja.

Kollégáink folyamatosan képzik magukat.

Humán erőforrás biztosítása:

	<i>Terület</i>	<i>Adat</i>
1.	Az intézmény vezetője, képviselője	Dr. Dobos Lászlóné
2.	Az intézmény telefonszáma	28/580-520
3.	E-mail elérhetősége	kastelykertiovoda@gmail.com
4.	Óvodapedagógus álláshelyek száma	11
5.	Nevelőmunkát közvetlenül segítő álláshelyek száma összesen	8
5.1	Dajkai álláshely száma	6
5.2	Pedagógiai asszisztens álláshely száma	1
5.3	Óvodatitkár álláshely száma	1
6.	Intézményvezető helyettes (fő)	1

6. A fejlesztő pedagógiai program a Kastélykerti Óvoda és Konyha stratégiai alapküldetése

6.1. A helyi óvodai fejlesztő pedagógiai program

- Kötelezi hatályossága idejére az érdekelt feleket a benne foglaltak tiszteletben tartására.
- Kötelezi az intézményfenntartót, hogy a pedagógiai programban jóváhagyott szolgáltatásokat finanszírozza.
- Kötelezi az intézményfenntartót, hogy a fenntartói értékelés keretei között az óvoda működését a pedagógiai programban foglaltak mentén értékelje.
- Kötelezi az óvodát, hogy a programban foglaltak teljesítésére törekedjen.
- Biztosítja az intézményhasználókat, hogy a pedagógiai programban foglalt szolgáltatásokat teljesíti, s hogy a programba foglalt célok teljesítésére törekszik, az ott felsorolt eszközök és módszerek segítségével.
- Biztosítja a pedagógusokat arról, hogy az intézményhasználók e program teljesítését várják el tőlük.
- Biztosítja a pedagógusokat, hogy saját munkájukat – a program hatályosságának idejére e program keretei között, az önmagukra vállalt szabályok szerint végezzék.

6.2. Köznevelési intézmény alaptevékenységei:

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai A gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó, a teljes óvodai életet átívelő foglalkozásokat és a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is magában foglaló óvodai nevelési tevékenységgel összefüggő feladatok ellátása.

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai Kizárólag a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátásával összefüggő speciális eszközökkel, foglalkozásokkal, ellátással összefüggő feladatok ellátása. Az intézmény ellátja a többi gyermekkel együtt nevelhető azt a különleges bánásmódot igénylő gyermeket, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján érzékszervi (nagyothalló-80dB fokú hallásvesztésig, látássérült, gyengénlátó), beszéd fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzd)

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai: Az óvodai nevelés, ellátás (beleértve a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését ellátását és a nemzetiségi óvodai nevelést, ellátást is) köznevelési törvény szerinti működtetési feladatainak ellátása.

096015 Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben: Az óvodai ellátottak és a köznevelési intézményben tanuló ellátottak részére biztosított étkezéssel összefüggő feladatok ellátása.

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben: A köznevelési intézményben a pedagógusok és más munkavállalók részére biztosított étkezéssel összefüggő feladatok ellátása.

7. Hitvallásunk

„A nevelés nem más, mint szeretet és példaadás” (Pestalossi)

Hisszük, hogy az óvodáskorú gyermekek egyéni és életkori sajátosságait a legmesszebb menőkig figyelembe véve, derűs, otthonos légkört teremtve fejlődik személyiségük, kiegészítve és folytatva a családi nevelést.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógus természetes viselkedésével példát, védelmet, feltétel nélküli szeretetet, biztonságot jelentsen a gyermekek számára.

Óvodai életünket a megismerések komplexitása, gyakorlatiassága és a többoldalú tapasztalatszerzés jellemzi. Az óvodapedagógusok által kezdeményezett tevékenységi formák alapjai a tanulásnak, a kompetenciák fejlesztésének. A gyermeki megismerés, a tanulás, szerves része a nevelésnek, melyhez a nap minden pillanata megfelelő lehet, előtérbe helyezve a kreatív gyermeki játékot. Azért döntöttünk alapvetően az ONOAP és Tevékenységközpontú Óvodai Nevelés programja mellett, mert nézeteink megegyeznek abban, hogy az eddig jól bevált alapokra építve léphetünk tovább és tevékenyen fejleszthetjük a jövő nemzedékét.

8. A helyi fejlesztő nevelési program alapjai:

- a) Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja(a továbbiakban: Alapprogram)
- b) Tevékenységközpontú Óvodai Nevelés Programja
- c) Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei
- d) Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei
- e) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI: törvény és módosításai
- f) A 2023.évi LII.törvény a pedagógusok új életpályájáról és a hozzá kapcsolódó végrehajtási rendeletei.

9. Az Alapprogram és a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelés célja és feladatai:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be
- c) az óvodai nevelésnek a személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben
- d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. A személyiséget úgy definiáljuk, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény aktivitását. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés - az érés - sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen a személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Tehát nem csupán "megengedi", hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.

A kisgyermekeknek ahhoz, hogy boldoguljon, meg kell tanulnia beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni, a társakkal együttműködni, el kell lesnie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat. Ez akárhogy is nézzük, komplex életfeladat, a szociális tanulás intenzív formája. Ennek egy részét - eltérő kulturális színvonalon - a családok teljesítik.

Az óvoda azonban nem csupán kiegészítő szerepet játszik az elsődleges szocializáció folyamatában, hanem arányos fejlesztését, intenzitásának fokozását, magasabb színvonalra emelését is vállalja, azaz: kiegészíti, kiterjeszti, felerősíti a szociális tanulást.

9.1.A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja:

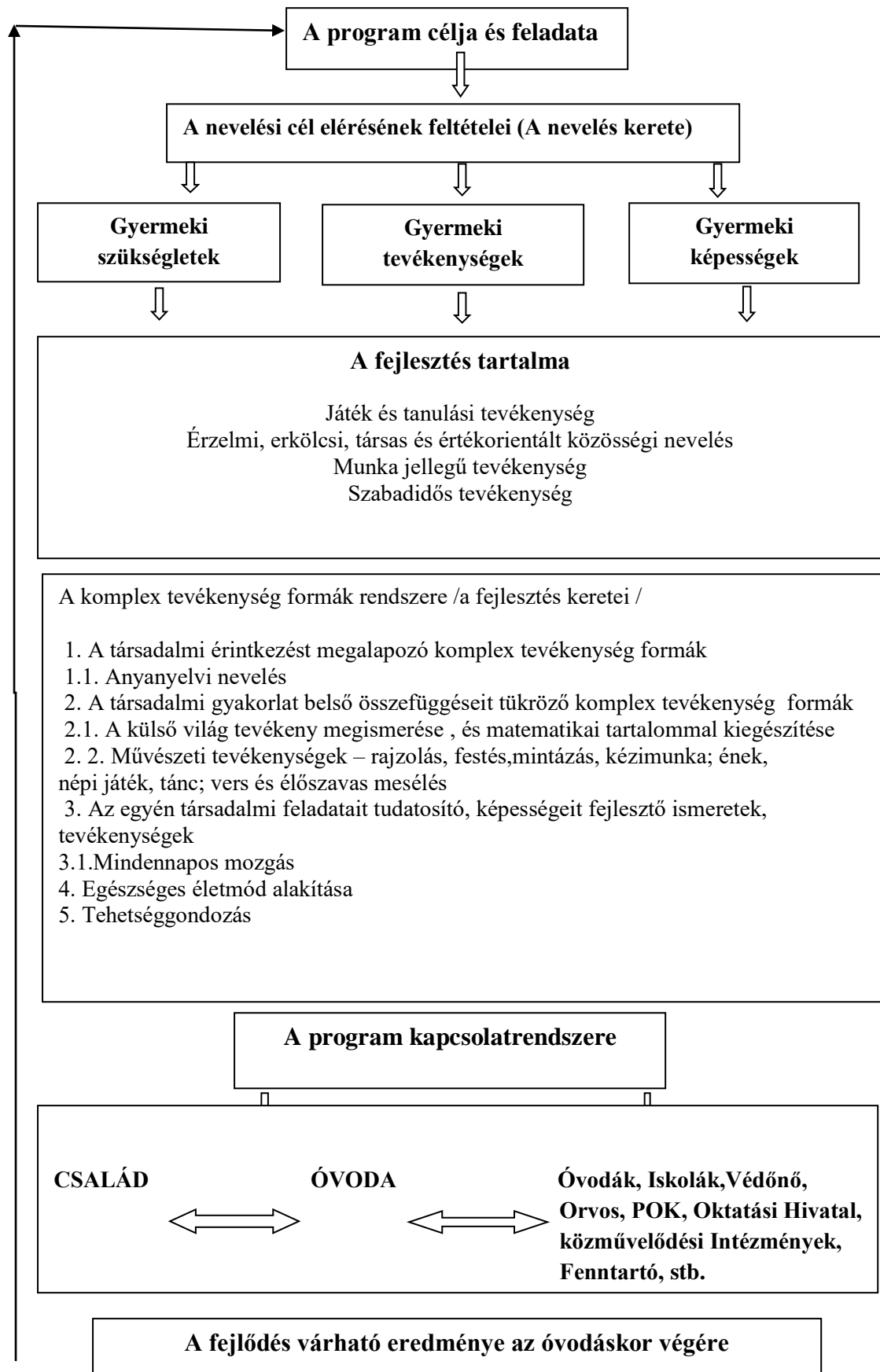
A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja:

- a) a teljes személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül,
- b) az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül,

Pedagógiai programunk az óvodás gyermek szociális életképessége növelése érdekében fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzet megteremtését tűzi ki céljául.

Azt mondjuk, hogy az életre való felkészítés csak valóságos tevékenységek, csak a tevékeny életre alapozott nevelés útján valósítható meg.

A program rendszerábrája

9.1.1. A nevelési cél elérésének feltételei

Programunk kitűzött nevelési célját a gyermekek testi, lelki érzelmi és értelmi tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermekek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

9.1.2. Az érzelmi nevelés feladatai

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése

A fejlesztés tehát azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel és a gyermekekkel, azaz bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben.

9.1.3. A gyermekek gondozása és az óvodai nevelés alapvető feladata

Olyan sajátos nevelési feladat, melynek színvonalas megvalósítása nemcsak a gyermek személyiségének fejlesztését alapozza meg, de lehetővé teszi annak a kedvező környezeti hatásnak a kialakulását, ami a gyermek további fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul.

9.1.4. Az óvodapedagógus feladatai

- Az egészséges óvodai környezet megteremtése
- A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
- A gyermek megfelelő gondozottságának megteremtése
- A gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése

10. A beszoktatás, befogadás

A gyermek egész későbbi óvodai életére kihat a beszoktatás minősége. Nagyon sok türelmet, gyengédséget és időt igényel a gyermekek beszoktatása, ezért nem fogadjuk egyszerre új óvodásainkat. Mindenki számára megnyugtató a fokozatos és folyamatos beszoktatás. Így 2-3 új gyermekre kell fokozott figyelmet fordítani és jut időnk a többi már beszokott gyermekkel való foglalkozásra is. Ilyenkor a gyermek és a szülő egyéni igényei szerint először 1-2 órát, majd egyre hosszabb időtartamot tölt el a gyermek az óvodában. Eleinte anyukájával, később nélküle. Nincs szabály arra vonatkozóan, hogy meddig tartson a beszoktatás, 1-2 napig/hétig vagy tovább. Minden gyermek esetében egyénileg a szülővel közösen kell ebben a kérdésben dönteni, természetesen szem előtt tartva a már csoportba járó gyermekek érzésvilágát,

nyugalmát is. Azokon a napokon, amikor több új gyermeket is fogadunk, mindkét óvodapedagógus hosszabb ideig tartózkodik az óvodában. A beszoktatás alatt és utána is lehetővé tesszük, hogy gyermek kedvenc játékát behozhassa az óvodába.

A csoportba járó gyermekeket is felkészítjük az újak fogadására, hogy minden tekintetben biztosítva legyen a szeretetteljes légkör és a jó hangulat az ismerkedés időszakában.

A beszoktatás alatt nem kívánjuk meg egyetlen gyermekünktől sem, hogy bekapcsolódjon a csoportban folyó tevékenységekbe. Az önkéntesség a beszoktatás alatt hangsúlyos szabálya a gyermekekkel való foglalkozásnak. Az utánzási hajlamra építve előbb-utóbb úgyis minden gyermeknél elérjük, hogy beilleszkedik a csoportba és bekapcsolódik a tevékenységekbe.

A beszoktatás során kiépül a gyermekekben az a bizalom, ami később az óvodapedagógusok, a dajka és a gyermek aktív együttműködését meghatározza.

A bizalom kiépítése a szülők irányában is rendkívül fontos. Éppen ezért jó, ha a beszoktatás alatt a szülők bent tartózkodhatnak az óvodában, mert saját tapasztalataik győzik meg őket arról, hogy jó helyre került a gyermekük.

11.A gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok

A gondozás az óvodai nevelőmunkát megalapozó tevékenység, amelynek feladatai részben átalakultak, részben pedig felerősödtek a társadalmi folyamatok hatására. Ma olyan jelenségekkel is találkozunk az óvodában, ami nem volt jellemző néhány évvel ezelőtt. Nem megfelelően öltöztetett vagy étkeztetett gyermek. A zavartalan fejlődéshez, az egészség fenntartásához, a betegségek megelőzéséhez a gyermekek fokozott gondozása elengedhetetlen követelmény. A gondozási feladatok végzése az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt feladata, ami az óvónőt nem mentesíti a tényleges teendőktől, csupán arról van szó, hogy neki kell koordinálnia, megterveznie, átgondolnia a többiek munkáját is. Az óvodai környezet esztétikus, harmonikus és célszerű kialakítása a veszélyforrások minimálisra csökkentése, a napirend helyes kialakítása a gondozási feladatok végzését könnyíti meg.

Az óvodába kerülő gyermek számára a környezetváltozás, az idegen emberek, új életfeltételek, a megszokott környezettől való elszakadás nagyon komoly nehézséget jelent. Ezek a bekövetkező változások az első időszakban a gyermek pszichés és fizikai állapotában átmeneti zavarokat okozhatnak.

A gondozás, a gyermekkel való törődés az első kapocs, ami közel viszi a felnőttet a kicsihez, ami lehetővé teszi az átmeneti problémák kezelését. Az óvodának a gondozás olyan klasszikus feladata, amit nem adhat fel, amit nem hanyagolhat el, amit nem helyettesíthet mással. Addig nem fejleszhető a gyermek, amíg nincs biztonságérzete. Ebből következően az óvodai csoportban leginkább azt kell biztosítani, hogy a gyermekek kellemes, jó légkörben végezhesék a tisztálkodást, a wc használatát, öltözködéssel, az étkezéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket.

A napirendnek pontosan ezt a folyamatosságot és rugalmasságot kell tükröznie, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.

Nem az a cél, hogy a gyermekek helyett, a gyermeket kiszolgálva mindent a felnőttek végezzenek el, hanem hogy megtanulják önállóan ellátni magukat. Ehhez nyújtanak segítséget a felnőttek. Fontos ezen a területen is a családdal való szoros együttműködés, egymás tájékoztatása és a rendszeresség mindkét fél részéről a gondozáshoz kapcsolódó szokások kialakítása érdekében.

A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a gondozási teendők növekedésével számolunk. Az egyéni bánásmód, az egyes gyermekek sajátos igényeinek figyelembevétele a gondozás esetében is érvényesül.

11.1. Az egészséges életmódra nevelés feltételei és feladatai

Az egészséges életmódra nevelés {Nkt.1.§(2)bek.} mai életünkben felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életszemléletét. Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban van. A gyermekek mozgásának fejlesztése örömforrás és alkalmas lehetőség az esetleges mozgáshibák, fejletlenségek korrigálására is. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, ezzel segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. Fontos az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

A napi helyes életritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei. A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve alakítjuk ki. Az optimális mozgásfejlődéshez biztosítjuk a spontán és szervezett mozgáslehetőségeket, az egyéni sajátosságok figyelembevételével.

A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy elkerüljük az egyoldalú terhelést, azaz lehetőleg felváltva biztosítjuk a mozgást és az ülással járó tevékenységet. A mozgás és pihenés egyensúlyát is biztosítjuk. A gyermekek mozgásigényének sokoldalú biztosítását különböző mozgásos tevékenységek szolgálják. A változatos mozgásformákat egyénileg gyakorolják a mozgásfejlesztő eszközökön. Erre kitűnő lehetőséget nyújt óvodánkban a jól felszerelt tornaterem. A rövidebb, néhány perces mozgásos játékok beilleszthetőek a napi tevékenységünkbe, melyek a mozgáskoordináció fejlesztésére irányulnak. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek el a szabad levegőn. A napfény, a víz, a levegő, az eső is edzi, erősíti őket. Természetesen az időjárásnak megfelelő ruházatra van szükség kint az udvaron és bent az épületben is. Ezt a szülőkkel megbeszéljük, kérjük a gyermekek számára a megfelelő ruházatot.

Az udvaron nem csak játszani de nagyon sokféleképpen tevékenykedni is szoktunk. Biztosítunk olyan udvari játékeszközöket, tornaeszközöket, építményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermekek sokoldalú mozgásigényének fejlődését. A szokásrendszer kialakításával azt kívánjuk elérni, hogy a tevékenységhez szükséges eszközök bármikor a gyermekek rendelkezésére álljanak és a tevékenységet magát ne korlátozzuk vagy szabályozzuk be.

Az egészséges életmódra nevelés nem csak az óvoda udvarának és épületének célszerű kihasználását jelenti, hanem gyakori sétákat, kirándulásokat teszünk a természetben, óvodánk szűkebb-tágabb környezetében, városunkban. A természet szépségének élvezete, a szabad természetben való játék öröme, a mozgás szabadsága, a mozgást követő pihenés és nyugalom legbiztosabban vezeti el a gyermeket a természet szeretetéhez, védelméhez és a környezettudatos szemlélet, magatartás kialakulásához. Az óvodapedagógus tudatossága abban nyilvánul meg, hogy gondosan megválassza a helyszíneket és felhívja a figyelmet a környezet megóvásának fontosságára.

A séták alkalmával, a párosával haladást csak addig követeljük meg a gyermekektől, amíg testi épségük megóvása igényli. Mindig biztosítunk alkalmat szabad, önálló mozgásra, futkározásra. A játék, a kirándulások célját és ezzel együtt időtartamát a gyermekcsoport életkori sajátosságaihoz igazítjuk. A jól szervezett séták, kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül élményt is jelentenek. A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap mozgási lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. A légfürdőzés az edzés egyik formája, mely télen sem maradhat el. Légfürdőzést jelent a szabadban végzett mindennapos mozgás, játék, séta is. A gyermekek a „víz” edző hatását is megismerik az óvodában. Jó idő esetén, az udvaron pancsolhatnak. A gyermekek edzését szolgálhatja még a szánkózás, csúszkálás a jégen – megfelelően szervezett körülmények között.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása magában foglalja az étkezések körülményeinek és esztétikumának biztosítását. A növekedés és a fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük háromnegyed részét az óvodában kapják. A helyes táplálkozási szokások kialakításánál a rendszeresség az első szempont.

Az óvodában a magas telítettség tartalmú ételek fogyasztása csökkentésének teendőit a 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet 1.mell. III. cím és 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet előírásai szerint szabályozza. Sajnos sok család életvitele éppen ezt a rendszeres, időbeni étkezést nem biztosítja, ezért fokozottan figyelünk arra a napirendben, hogy meghatározott időintervallumon belül történjenek az étkezések. Az étkezés megszervezése, kulturált lebonyolítása fontos gondozási feladat. A gyermekeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az étel elfogyasztására. Az étkezési szokásokkal, az evőeszközök használatával fokozatosan ismertetjük meg a gyermekeket. a 3-4 éveseknek, akik még nem esznek önállóan, segítséget nyújtunk. Az étkezések közbeni halk beszélgetés, zsongás megengedett, a kulturált étkezési szokások elsajátítása pedig tovább fokozza az egész tevékenységhez kapcsolódó pozitív hatásokat. Mindez újabb adalék ahhoz, hogy a környezet hatásával nevelünk, hogy a

példaadás a legerősebb nevelő erő. Folyadékot egész nap biztosítunk a gyermekek számára, jelükkel ellátott poharaikba maguk tölthetik a vizet.

A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése érdekében fontos feladatunk a betegségek megelőzése, egészséges életvitel iránti igény megalapozása. Fontosnak tartjuk a higiénés szabályok betartását: gyakori szellőztetést, a portalanítást, a fertőtlenítést, a környezet tisztántartását, a sok zöld növény elhelyezését. A napközben megbetegedett gyermekeket elkülönítjük, s szüleiket minél előbb értesítjük. Minden ősszel az életkoruknak megfelelő balesetvédelmi oktatást tartunk. A gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérjük, a balesetek elkerülése végett a személyi és tárgyi feltételeket biztosítjuk, a használati eszközöket ellenőrizzük. Az egészséges életmód kialakítása, a gyermekek gondozása sajátos nevelési feladatunk.

A testápolás a gyermekek szükség szerinti tisztálkodását, tisztaságigényük kialakítását biztosítja. A testápolási műveletek az óvodapedagógus, a nevelést oktatást közvetlenül segítők és a gyermek közötti bensőséges kapcsolat elmélyítését is elősegítik. A családi és óvodai gondozási szokások összehangolására törekszünk. Szükség esetén megbeszéljük a szülőkkel a helyes teendőket, segítséget nyújtva ezzel a gyermek otthoni gondozásához. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztításához, a WC-használatához megteremtjük a feltételeket. Minél kisebb egy gyermek, annál nagyobb szüksége van a testápolás során a felnőttek közreműködésére. Ezt szem előtt tartva alakítjuk ki a helyes szokásokat, eljuttatva a gyermekeket az önálló testápolásig. A gyermekek fokozatosan jutnak el odáig, hogy önmagukkal, ruházatukkal szemben igényeljék a tisztaságot. Ehhez nagyon fontosnak tartjuk az óvónők, asszisztensek és dajkák személyes példamutatását. Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejleszti a gyermekek ízlését, önállóságát is. Igyekszünk meggyőzni a szülőket a praktikus, réteges öltözködésről. A ruházat tisztán tartására, fehérnemű cserére szükség esetén felhívjuk a szülők figyelmét.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvodában tölti. Az alvásidő előtt kiszellőztetjük a csoportszobát, s megteremtjük a nyugodt alvás feltételeit: a gyermekek maguk mellé vehetik kedvenc, otthonról hozott „alvókájukat”, megszüntetjük az erős külső, belső ingereket, meséléssel, dúdolással nyugalmat teremtünk. Biztosítjuk a megfelelő méretű, egyenes fektetőket, melyeken a gyermekek alvás közben is változtatni tudják testhelyzetüket.

Intézményünk zajvédelmi szabálya:

Óvodánkban a gyermek részvételével zajló, elektroakusztikus hangosítású rendezvényeken a hangnyomásszint nem haladhatja meg a $L_{Aeq} M30$ 75 dB értéket.

11.1.1.A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan mosakodnak, törölköznek.
- Önállóan használják a WC-t, vigyáznak a mosdó rendjére.
- Fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán, rendbe tartják.
- Zsebkendőjüket önállóan használják, helyesen fújják az orrukat.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal látják el.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból, s készségszinten használják az evőeszközöket.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek.
- A ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, próbálják bekötni.
- Ügyelnek saját személyük, és környezetük rendjére, gondozottságára.

11.2.A csoportok szokásrendszerének kialakítása

Az óvoda mindennapi életének zökkenőmentességét, harmonikusságát és nyugalmat biztosítja, ha megfelelő szokásrendszert sikerül kialakítani. A szokásalakítás hosszú, fáradságos munka, ami olykor unalmasnak is tűnik, hiszen a jó szokásrendszer a mindennap gyakorolt cselekvések sorozatának állandó ismétlése. Azt azonban nyugodtan állíthatjuk, hogy a fáradtság később nagyon is megtérül a három-négy évig tartó óvodai nevelés során. A szokásalakításban is elsődleges maga a cselekvés, a tevékenység, ami az egész személyiséget fejleszti. A feladatmegoldás ez esetben is öntevékenységre és a gyermek aktív együttműködésére épül. „A cselekvést motiválja a példa, a cselekvés végrehajtását segíti, könnyíti a szokás és a cselekvést szabályozza a nevelői követelés.” A szokásrendszer kialakítása az utánzáson és az ezzel összefüggő azonosuláson nyugszik. A szoktatás esetében tehát a példamutatásnak van kiemelt szerepe. A szokástanításnak általános tudatmentesítő szerepe van. A szokásalakítás módja tehát: utánzás-ismétlés- tudatosá váló cselekvés. Erre építhető fel a harmonikus, kiegyensúlyozott tevékenységekkel teli napi óvodai élet.

11.2.1. A szoktatás szabályai:

A szoktatáshoz teljes határozottság szükséges a nevelő részéről. A szoktatás alatt nem tehetünk kivételt, nem lehet kihagyás a szokás automatikussá válása érdekében. Az öntevékenység az örömmel végrehajtott cselekvés itt is gyorsabbá és biztosabbá teszi a végeredményt.

A szokások kialakítását mindjárt az első óvodai napon elkezdjük. A megvalósítás sikere a rendszeres napi gyakorláson múlik. A szoktatás során célokat tűzünk ki, feladatok elé állítjuk a gyermeket. A végrehajtást ellenőrizni, értékelni szükséges. A követelésnél mindig figyelembe vesszük a gyermek adott lehetőségeit, konkrét helyzetét és életkori sajátosságait. Nem lehet túlzott az elvárásunk, de alultervezett sem. A szokáskialakítás gyors sikere a csoportban dolgozó óvodapedagógusok, dajkák munkájának teljes összhangjával érhető csak el.

12. Az érzelmi és erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés feladatai:

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

- A szeretet a szülőföldhöz és családhoz való kötődés képességének fejlesztése.
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése, különbözőségek elfogadása, tisztelete.
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése.
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése.
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése.
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése.
- A nemzeti identitás tudat, a hazaszeretet és a kulturális értékek erősítése.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért már a befogadásra is különös gondot fordítunk, ahol az anya gyermekével együtt ismerheti meg a közösségbe történő beilleszkedést. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy egy adott időn keresztül, fokozatos időcsökkenéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. Így az együttlét, az új környezet elfogadása biztonságot ad, megismerve a gyermek szokásait. Elfogadjuk az otthonról hozott kedves játékaikat, s mi is a jelükkel ellátott kis ajándékkal kedveskedünk az új gyermekeknek. A gyermekek felé nyitottak vagyunk, lehetőséget adunk segítjük a barátságok kialakulását, a másság elfogadását, az érzelmileg átélt közös feladatok megvalósulását. Az érzelmi hatások sokféleségét engedjük érvényesülni, úgy hogy a pozitív érzelmeket megerősítjük, a negatívokat visszatartjuk, fékezzük.

Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor pozitív érzelmi hatások ériék. Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi. Az óvoda egyszerre segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, „én” tudatának alakulását, és teret enged önkifejező törekvéseinek. A gyermeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.

A gyermek – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatainak akkor tudnak kialakulni és fennmaradni, ha a gyermek jól érzi magát a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt és gyermekközössége.

12.1.A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak együtt, érzelmileg elfogadják egymást.
- Ragaszkodnak egymáshoz, felnőttekhez, érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák azt nyilvánosságra.
- Szeretettel érdeklődnek egymás iránt, óvodán kívüli találkozások alkalmával is.

13.A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek személyisége és a tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban. A gyermekek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységre. A gyermeki tevékenység szervezésekor szükséges figyelembe venni a 3-7 éves korú gyermekek tevékenységének jellemzőit.

A 3-7 éves korú gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés, változás felkelti a gyermek figyelmét, és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy, a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermeknek.

A gyermek tevékenysége gyakran változik; minél kisebb a gyermek, annál gyakrabban változtatja tevékenységi formáit. Ennek következtében egy adott tevékenység általában rövid ideig tart és nincs mindig összhangban a kitűzött céllal.

A gyermek számára a játék lehet munka is és fordítva. A közösségért végzett feladat lehet játék, esetleg a szabadidő kellemes eltöltése.

13.1. Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- A megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök, ötletek) biztosítani a minél változatosabb, különböző nehézségi fokozatú, többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához.
- A tevékenységek megszervezésében nem lehet figyelmen kívül hagyni a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni fejlettségi szintjüket, építve a gyermekek tapasztalataira, aktuális élményvilágukra.
- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban.

13.2. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében:

A tevékenységközpontú nevelés olyan képességek kifejlesztését jelenti, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek. Végző soron minden alkotó, termelőképes társadalmilag szükségesnek tekinthető. Az egyéni képesség részben öncél, az önmegvalósítás mértéke, részben a társadalmi létezés eszköze, a társadalmi haladás feltétele, forrása.

14. A nevelés szempontjából kitüntetett képességosztályok

A társadalmi és egyéni szempontokból lényeges képességek két nagy csoportba sorolhatók:

1. Az első csoportba tartoznak a **kooperációs képességek**.
2. A második csoportba tartoznak a **kommunikációs képességek**.

Az együttműködési és érintkezési képességek jellegét, tartalmát, színvonalát, hatékonyságát mindenekelőtt az alapul szolgáló tevékenység határozza meg.

14.1. Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:

- Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára, a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit.
- Folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermekek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére.
- A kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást.
- Minden gyermek képességét önmagához - a saját lehetőségeihez - viszonyítva igyekezzen fejleszteni.

14.2.A tudatos fejlesztés feltételei:

A 3-7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek.

A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele, a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára.

A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli. Ezzel válik lehetővé a gyermek aktivitásának bekapcsolása a nevelés folyamatába.

15.Az óvodapedagógus modell szerepe

A tevékenységközpontú óvodai nevelés az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelési folyamatban. A gyermek utánzási hajlamából következően az óvodapedagógusnak kiemelt azonosulást indukáló szerepe van. Óvodáskorban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Éppen ezért nagyon fontos, hogy mit és hogyan mond a pedagógus, miként viselkedik, hogy öltözködik stb. Különösen 3-4 éves korban meghatározó a pedagógus személyisége. Sok múlik tehát azon, milyen értékeket preferál az óvodapedagógus. Gyakran előfordulhatnak értékkonfliktusok a család és óvoda között. Ilyenkor az óvodapedagógusnak rendkívül tapintatosan és kizárólag a gyermek érdekeit figyelembe véve kell közelítenie a megoldás felé. A gyermek már megtanul és magával hoz bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben kell tartani. Az óvónőnek figyelembe kell vennie a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesítenie kell a családközpontú intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A biztonságérzet egyik biztosítója a testi kapcsolat, az ölelés szorossága. Az óvodában még 6-7 éves korban is igénylik a gyermekek a gyakori simogatást, szeretgetést, ölelést. A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése a felnőttől is másfajta beállítódást, viselkedést igényel. El kell fogadnia, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermekeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi az önállóságot, rugalmasságot, döntési képességet, helyzetfelismerő képesség meglétét.

A tevékenységközpontú programmal dolgozó óvodapedagógusok minden, a csoportot érintő kérdésben, legyen az napirend, vagy tartalmi kérdés, szervezési probléma vagy az élet adta szituáció, nemcsak lehet, de kell is a lehetőségekhez mérten a döntésekbe a gyermeket bevonni.

15.1. Az óvónő, pedagógiai asszisztens és a dajka együttműködése

A tevékenységközpontú óvodai program megvalósítása során a pedagógiai asszisztens és a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangolttá válik, mert őket a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük.

Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelő hatásokat.

16.A komplex fejlesztés tartalma

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat, négyes feladatrendszerének elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól.

16.1. A feladatrendszer elemei:

- Játék és tanulási tevékenység
- Társas és közösségi tevékenység
- Munkatevékenység
- Szabadidős tevékenység

A feladatrendszer elemei egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát. Ezt azért is szükséges hangsúlyozni, mert a gyermek életmegnyilvánulásaiban sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg. Természetes tehát, hogy a feladatrendszer elemei mereven nem választhatók el egymástól, mint ahogy a tevékenységek is összefüggenek egymással.

Pontosan ez az oka annak, hogy a nevelés tervezésekor nem szedhetjük szét a feladatrendszer elemeit, hanem egységben gondolkodva a tervezett tevékenységekből kiindulva kell a tervezést átgondolnunk. Miután a tanulást a nevelés részének tekintjük, ezért a nevelés és a tanulás tervezésében is a komplex gondolkodásmód, az egymáshoz való kapcsolódás és nem a nevelési területek szétdarabolásának szándéka vezeti gondolatainkat.

17.Gyermeki tevékenységek célja

Az élménydús, sokrétű, komplex tevékenységformákkal a gyermekek személyiségének fejlesztése.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében, a tevékenységeket óvodapedagógus irányítja.

Nevelő hatásunk belső feltételei a tevékenységek tartalmából eredően:

- Az egyén számára érdekes, a csoport számára fontos, hasznos tevékenység legyen.
- Arra törekszünk, hogy a célkitűző és a célmegvalósító tevékenység egysége érvényesüljön.
- A tevékenység és az eredmény kölcsönös feltételezettségét biztosítjuk

17.1.Az óvodapedagógus feladatai

- Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit.
- A folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére.
- Ha szükséges fejlesztési terv alapján végezze fejlesztő munkáját. Minden gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez – viszonyítva igyekezzen fejleszteni.
- Biztosítsa a kreativitás és a felfedezés lehetőségét és a megszerzett tapasztalatokkal fejlessze a gyermekek kompetenciáit.

18.Játék és tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai élet átfogó, folyamatos és alapvető feladata. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységben, cselekvésben valósul meg.

18.1. Játék, játék célja:

A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a játék, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a képességfejlesztés során.

Célunk olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a cselekvések gyakori átélésével a gyermekek egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak, komplex módon fejlődhetnek. Válgják a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a mikro- és makro környezetben szerzett tapasztalataikra építve irányítsuk a gyermeki gondolkodás fejlődését és a kompetenciák fejlesztését.

18.2. Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt légkör megteremtése, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a kreatív gyermeki játékok számára.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása a gyermekek számára hozzáférhető módon.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához. Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel.
- Értelmi képességek fejlesztése a játékon belül (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének biztosítása.
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenység megszervezése.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképeségét is megismerheti.

A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége.

A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor

megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit.

A környező világról, sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé.

A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan kell felhasználnunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez.

Minden gyermeki tevékenység – beleértve a játékot is – felosztható spontán és az óvodapedagógus által irányított tevékenységre.

Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában.

Feladatunk megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljaink elérése érdekében és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni. A játék kicsiben maga az élet: az amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesebbé válhat. A tevékenységközpontú program alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra. A játéktevékenységhez szükséges feltételeket, ötleteket és eszközöket a mi feladatunk biztosítani. Nagyon fontos az élmények szerepe a gyermek játékában. Az élmény, legyen a gyermek egyéni élménye (melyet a családi környezetéből hoz, vagy az óvodai társakkal átél) amely rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás óvodapedagógusaink tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. A gyermek spontán élményszerzése éppen olyan fontos, mint az általunk irányított és megtervezett. A lényeg, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg. A játék tehát, mint az óvodás korú gyermek alaptevékenysége, olyan lehetőséget jelent, amit tudatosan felhasználhatunk a gyermekek fejlesztése érdekében. Nagyon fontos a kreatív gyermeki játék túlsúlyának érvényesülése.

18.3. A játék alapvető feltételeinek megteremtése

- ***A megfelelő légkör:*** A gyermekek kiegyensúlyozottságához, közösségi életük fejlődéséhez, a felszabadult játékukhoz alapfeltétel, a nyugodt, derűs légkör. A gyermekek szabadon dönthetnek arról, kivel, mennyi ideig és milyen eszközzel játszanak.
- ***A megfelelő hely:*** Az óvodai játék színtere a csoportszoba, az óvoda udvara, alkalmanként kirándulóhelyek. A csoportsobákban a játékkeret a bútorok praktikus, ésszerű elhelyezésével úgy alakíthatjuk ki, hogy otthonos, variálható legyen.
- ***A megfelelő idő:*** A rugalmasan kialakított napirendünk az egész nap folyamán biztosítja az elmélyült játékot.
- ***A megfelelő játékeszközök:*** A játékszer részben motiválja, ösztönzi, gazdagítja a gyermekek elképzeléseit, segíti elgondolásaiknak megvalósítását, részben tárgya magának a játéknak. Olyan játékszereket igyekszünk biztosítani, amelyek az elmélyült játék kialakulását segítik és a motiváló fejlesztő hatást kiváltják. A játékszerek esztétikusak, könnyen tisztíthatók és biztonságosak. Előtérbe helyezzük a természetes alapanyagokból készült és a játékhoz jól variálható eszközöket. A gyermekek érzelmileg

erősen kötődnek a játékszereikhez, ezért lehetővé tesszük, hogy a kedvelt, otthoni tárgyait behozhassák az óvodába. A játékeszközöket mindig arányosan a csoport létszámához igazodva igyekszünk biztosítani. A nagyobbak játékát már kiegészítjük félkész, szimbolikus és saját készítésű eszközökkel is. Lehetőséget adunk, hogy a környezetük tárgyait (székek, asztalok, padok) is bevonják játékukba.

A játék és a tevékenységekben megvalósuló tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban. A teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz a kisgyermek. Így válik a játék a kreativitást fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. Játék közben, szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék a tevékenységekben megvalósuló tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. Különböző tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Legfőbb célkitűzésünk, hogy egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségben és használhatóságban mégis több ismeretet kapjanak a gyermekek. A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb a 3-7 éves korú gyermek fejlődésének szempontjából. A tevékenységekben megvalósuló tanulás során is azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban a gyermek. Célunk az, hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk a gyermeket, mellyel kompetenciájukat kívánjuk fejleszteni. A követelményeket az egyéni teljesítőképességhez mérjük. A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát, és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. Az óvodapedagógus a tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. A program keretjellege biztosítja számunkra a gyermek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat. Az anyanyelvi nevelés feladatai fokozottan előtérbe kerülnek a játék és a tevékenységekben megvalósuló tanulás során. A feladatok az anyanyelv fejezetben részletesen megtalálhatók.

18.4.A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A játékban örömeiket lelik, képesek arra, hogy egy játéktémát több napon keresztül is játsszanak.
- Kialakul az együttjátászás igénye.
- Szerepjáték során képesek szerepeket vállalni, megosztani, arról lemondani.
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket élményeik alapján ábrázolnak.
- Tudjanak választani a lehetőségek adta játéktevékenységek közül.
- Saját elképzeléseiknek megfelelően próbálkoznak játékeszközök készítésével, azokat játékukban alkalmazzák (dramatizálás, bábozás).
- Problémahelyzetek megoldására vállalkoznak.
- Alkalmazkodnak egymáshoz és betartják a játékszabályokat.
- Legyen igényük a tevékenységekben megvalósuló tanulás során az új ismeretek befogadására.
- Képesek a figyelem összpontosítására, a kreatív gondolkodásra.

19. Társas, értékorientált és közösségi nevelés

19.1. Célja:

A gyermek fejlődéséhez szükséges tevékenységi formák és társas kapcsolatok által tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. Tudatosuljon a gyermekben a családhoz és a hazájukhoz való ragaszkodás.

Az értékorientált közösségi nevelés az óvodai nevelési folyamat alapvető, átfogó kerete, gyakorlati módszere, eljárásrendszere, amely lehetővé teszi a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok alakítását. Az óvodai nevelés folyamatában az egyén és a közösség nevelése szervesen összefonódik, a csoport az egyént, az egyén a csoportot gazdagítja. Nagyon fontos feladatunk tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenységek kibontakoztatására a szokás és szabályrendszer megalapozására. A tevékenységeket folyamatszabályozás alapján végezzük. Az értékorientált közösségi nevelés kiemelt szerepet kap a gyermekek hétköznapi életében.

Mindez természetesen nem jelenti az egyén fejlesztésének mellőzését. Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez.

A társas és az értékorientált közösségi kapcsolatok kialakítása a tevékenységek bázisára támaszkodva a teljes nevelési folyamatot átfogja.

Az óvodai gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg. Az óvodában minden tevékenységnek a gyermek egyéni örömein túl a közös élményt is kell erősítenie.

A társas kapcsolatok, a közös munka, az együtt játszás és a komplex tevékenységek rendszere is az együvé tartozás érzését erősíthetik, ha tudatosan igyekszünk ezt létrehozni. A lényeg, hogy a tevékenykedtetés sokszínű, változatos legyen, és a tevékenykedtetésen legyen a hangsúly.

A szokásrendszer tegye lehetővé a gyermekek közötti jobb együttműködést, egymás tevékenységére figyelmet, vagy a közös tevékenység során kialakuló viták-konfliktusok helyes kezelését stb. .

A helyes szociális viselkedés megtanulásának színtere az óvodai csoportközösség. A felnőtt és gyermek között nem a feltétel nélküli szófogadás, hanem a demokratikus partner-viszony kialakítása a cél.

Figyelembe vesszük a gyermek jogos kívánságait és igényeit, mint ahogy a gyermektől is elvárjuk a szokások, szabályok betartását.

A társas és közösségi tevékenységek a nevelés egészét átszövik. Ebben a folyamatban talán a legfontosabb időpont az, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával, az óvodai csoporttal. A megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elszakadás, az új helyzet sokszor nehéz feladat elé állítja a szülőket és az óvodapedagógust egyaránt. A mi feladatunk, hogy végtelen türelemmel és szeretettel forduljunk a gyermek felé.

Modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, viselkedése.

Óvodánk nyitottsága nemcsak a befogadás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítja a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést (közös programok, ünnepek stb.). Az óvoda által a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával kifejezik az örömteli érzelmi állapotot gyermekekben és a felnőttekben egyaránt.

19.2. Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok megteremtése, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktusfelvételre.
- Az óvodapedagógus-gyermek, a gyermek-pedagógiai munkát segítő munkatárs, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együtt játszás, együtt dolgozás képességének kialakítása és gyakorlása. A konfliktusok kezelése.
- A gyermekek önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek elősegítése.
- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása.
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társaik irányába, a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

19.3. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak.
- A gyermekek szívesen járnak óvodába és szívesen játszanak együtt.
- Számba veszik a csoport tagjait, érdeklődnek a hiányzók iránt.
- Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg az óvónőt és társaikat.
- Ha társuknál feltűnő, szokatlan megnyilvánulást tapasztalnak, megértéssel fogadják.
- Egy – egy társuk iránt kitüntetett rokonszenvet, barátságot mutatnak.
- A közös tevékenységekben aktívan és érdeklődéssel vesznek részt.
- Adott tevékenység által megkívánt magatartási formának eleget tesznek.
- Önálló véleményalkotásra is képesek.
- Szociálisan éretté válnak a következő oktatási szint megkezdésére

20.Munkajellegű tevékenység

20.1.Célja:

A sokféle, változatos gyermeki munka megszerettetésén keresztül, cselekvő tapasztalással olyan készségek, tulajdonságok és szokások kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezettudatos magatartását, közösségi kapcsolatát.

A munkajellegű tevékenység az óvodás gyermek számára játékos, gyakran nem is választható szét a játéktól. Ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező.

Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megvalósulás módja fejti ki a nevelő,fejlesztő hatást. Alapvető követelmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése.

A különböző munkafajták:

- önkiszolgálás
- naposság
- a gyermekek saját személyével kapcsolatos munkák.

A csoport érdekében elvégzett munkajellegű tevékenység vagy a kerti munka tényleges tevékenykedést jelent az óvodában. Minden olyan feladatot elvégezhetnek a gyermekek, amihez kedvük van és testi épségük nincs veszélyeztetve.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkajellegű tevékenység ne időszakonkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül a mindennapokba. A feladatok megosztása fontos feladat. A gyermekek próbáljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani úgy, mint amikor a szerepjáték megkezdése előtt elosztják egymás között a szerepeket. A nagyfokú önállóság és a döntési helyzetek, döntési képességek gyakorlásának lehetőségei együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését.

20.2.Az óvodapedagógus feladatai

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet.
- Az óvodapedagógus biztosítsa a konkrét, reális, vagyis a gyermek saját magához mérten fejlesztő értékelését.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adjon lehetőséget a gyermekek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.

- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermeknek, és fejlettségének megfelelően végezhesse azokat.

20.3.Munkajellegű tevékenységeink az óvodában

20.3.1.Önkiszolgálás

Az egyik legfontosabb munkajellegű tevékenység, melynek az óvodáskor kezdetétől igen nagy a jelentősége. A gyermek a saját személyével kapcsolatos feladatokkal, annak sorrendjével a felnőtt segítségével ismerkedik meg (testápolás, öltözködés, önmagukkal szembeni igényesség, kulturált étkezési szokások elsajátítása).

20.3.2.Naposi munka

A naposság közösségi megbízatás. Az önkiszolgálással kapcsolatos szokások begyakorlása után válik egyre tudatosabbá és örömtelibbé. A naposság feladattudatot feltételez, figyelmet, összpontosítást igényel. Helyesnek tartjuk, ha minden csoport önállóan alakítja ki a kiválasztás rendszerét. Minden napos ismerje meg, hogy egyes területeken mikor, milyen feladatai lesznek. A naposok feladataikat fokozatos önállósággal oldják meg.

20.3.3.Alkalomszerű munkajellegű tevékenységek és megbízatások

A csoport életében vannak olyan munkajellegű tevékenységek, amelyeket a gyermekek a naposi feladatok mellett alkalomszerűen végeznek. Ezeknek a feladatoknak egy része időről-időre ismétlődik, tehát tervezhető, másik része esetleges.

Ezek körét mindig meghatározza az adott csoport (gyermek) fejlettsége, a környezeti adottságok, melyek a gyermeki önállóság kialakulását segítik. A közösségi kapcsolatok alakulása, a felelősségvállalás, saját és mások elismerésére nevelés már óvodáskorban elkezdődik. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel.

20.3.4.Növény és állatgondozás

A környező világ megismerésének egyik része a növények és állatok fejlődésével, gondozásával, védésével való ismerkedés. A csoportokban és a kertben, az évszakoknak megfelelően végezhető tevékenységek: a csíráztatás, rügyeztetés, a virágoskert gondozása, a fű gereblyézése, a falevelek sepregetése, összegyűjtése, a hóseprése, az élősarok gondozása stb. Állatgondozással kapcsolatos tapasztalatokat az udvaron elhelyezett madáretetőkkel, mókusaink etetésével és a helyi állattartó telep, látogatásaival szerezhetnek óvodásaink.

20.3.5. Környezet rendjének megőrzése

Az óvoda belső környezetének, udvarának ápolása, tisztán tartása, védelme mellett, nagyon fontosnak tartjuk a külső környezet rendjének megőrzését is. A környezeti károk, veszélyek felfedezése, probléma megoldása a szülők segítségével, bevonásával történik. A fenntartható fejlődés alapjainak megismertetését: környezetvédelmet, a környezettudatos viselkedést az óvodás korban alapozhatjuk meg, melyeket rendszeres gyakorlással erősítünk (takarékos vízhasználat, szelektív hulladékgyűjtés).

20.4. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A rájuk bízott feladatot, munkajellegű tevékenységet fejlettségüknek megfelelően, szívesen végzik.
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Önállóan és igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Örömmel segítenek társaiknak.
- A környezetükben lévő növényeket és állatokat óvják, gondozzák.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, miközben elemi fokon tapasztalatokat szereznek a munkajellegű tevékenységek szervezésről.
- A munkajellegű tevékenység elvégzése közben kitartóak, türelmesek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük.
- Nyitottak a környezet megóvására.

21. Szabadidős tevékenység

21.1. Célja

A gyermekek tanulják meg a szabadidővel való gazdálkodást, az önmaguk által irányított tevékenységet.

A szabadidő igazi tartalma: a idő felhasználásának lehetőségei közötti szabad választás. A szabadidős tevékenységek által kell a gyermekkel megtanítani, hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésére álló idővel.

Az óvodában az iskolától eltérő módon értelmezzük a szabadidős tevékenységet. Ennek oka elsősorban az, hogy az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykedhetnek.

21.2. Az óvodapedagógus feladatai

- Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek minél hasznosabb kihasználására

- Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek.
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét.
- Egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését, biztosítsa a kreatív gyermeki játék lehetőségét.
- Szorgalmazza a tapasztalás útján való tanulás lehetőségeit.
- Pihenőidőben és a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

21.3.A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Saját elképzeléseiknek megfelelően próbálkozzanak a szabadidő hasznos kitöltésével.
- A választásra felkínált tevékenységek közül legyenek képesek önállóan választani, dönteni.
- Egyéni kéréseiket és elképzeléseiket tudják megfogalmazni az óvónőknek.
- A mozgás és tevékenységi tereket legyenek képesek kitölteni.

22.A komplex tevékenységek rendszere

A komplex tevékenységek rendszere segíti a gyermek képességei és készségei fejlesztését. A fejlődés érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesz részt az a gyermek aki a következő nevelési évtől iskolássá válik.

22.1. Anyanyelv

Célja:

Az érthető, kifejező beszéd készségének kialakítása. Helyes mintaadással az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció, különböző formáinak alakítása az óvodai nevelés egészében jelen van.

Anyanyelvünk sokrétű, árnyalt jelrendszer, amelyet a gyermekek sokféle tevékenység közben, a felnőttekhez és társaikhoz való viszonyának fejlődése során sajátít el. A szocializáció folyamatán a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. Az anyanyelv a társas kapcsolatok kialakításának legfontosabb eszköze. A beszéd és a gondolkodás szoros kapcsolatban áll.

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, amely a nevelés egészében jelen van.

Az anyanyelvi nevelés legfőbb színtere a család, minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Fontos, hogy megismerjük a családok anyanyelvi kultúráját. A csoport összetételének függvényében, az esetleges idegen anyanyelvű gyermekek kultúrájának megismertetésére is hangsúlyt fektetünk a szülők segítségével és támogatásával. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetéseknek, a beszélgetésekkel kísért tevékenységeknek a gyermek értelmi, és érzelmi fejlődését serkentő, a gyermek – szülő kapcsolatát erősítő hatására.

A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, de a hétfői napokon erre külön is tekintettel leszünk, hiszen ilyenkor az otthonról és a külső környezetből hozott élményeiket mondhatják el a gyermekek. Figyelünk arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Dicsérettel, biztatással bátorítjuk őket az önálló beszédre.

Az anyanyelvi fejlődést folyamatosan figyelemmel kísérjük, szükség esetén logopédus segítségét vesszük igénybe, a szülők beeleegezésével.

Az anyanyelvi nevelés során kiemeljük az óvodapedagógus és az óvoda egyéb dolgozóinak modell szerepét.

Az anyanyelvi játékokat beépítjük a gyermekek tevékenységébe, észrevétlenül kihasználva az adódó lehetőségeket.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az anyanyelvi nevelés a nap folyamán, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- A beszédkedv felkeltése, biztosítása, fejlesztése: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- A beszédszínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- A beszédmegértés fejlesztése, beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása. A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása. A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása (logopédus bevonásával).

22.1.1. Verselés, mesélés

Az élőszavas mesélés minden nap szükséges az óvodában. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy elalvás előtti mese között. Mindkettő fontos a maga helyén és idejében. Minden nap mesélünk, vagy verselünk valamilyen formában: délelőtt, elalvás előtt vagy délután. Lehetőséget teremtünk a gyermekeknek az önálló szöveg és mesemondáshoz.

Segítséget nyújtunk, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a gyermekek a nekik tetsző meséket. A gyakori ismétlést, a mese többszöri feldolgozását szeretik az óvodások. Kedvelt tevékenysége a gyermekeknek a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Az irodalmi élmények feldolgozását elősegítjük különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával. Lehetőséget adunk a gyermekek saját vers és mesealkotására. A mesehallgatás, a versmondás, a verses szöveggel kísért játék, a bábszínház, a dramatizált mese azon túl, hogy hozzájárul a gyermekek jó közérzetéhez, az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége.

Vigyázunk arra, hogy a felnőttek beszéde az óvodában utánzásra méltó, **jó példa** legyen a gyermekek előtt. Csoportszobáinkban olyan „mesesarkokat” igyekszünk kialakítani, ahol az eszközök, könyvek, bábok, gyermekméretű paravánok, a gyermekek számára könnyen elérhetőek.

A verselés – mesélés tevékenységeinek anyaga változatos, gerincét a magyar népmesekincs, mondókaanyag megismertetése adja. Különös tekintettel a népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi. Az óvodapedagógusnak lehetősége van kortárs írók, költők műveiből is válogatni, ügyelve arra, hogy ezek a művek értéket közvetítve gazdagítsák a gyermekek ismereteit. A versek témái legyenek gyermek közeleiek, szóljanak a természetről, állatokról, játékokról, családról.

Legyen közöttük vidám, humoros, ringató, gyors és lassú ritmusú, valamint más népek, nemzetiségek meséi, versei is.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával, az irodalmi érdeklődés felkeltése. A mese és a vers az anyanyelv közegén át mutasson be emberi kapcsolatokat, mélyítse az önismeretet és segítse a világ megismerését.
- A mindennapi élőszavas mesélés, verselés, mondókázás biztosításakor, ügyeljünk a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermekeket a ráhangolódásban és a mesék befogadásában.
- A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.
- Adjunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy minél több, csodákkal teli élőszavas meseélményt átélve, megvalósíthassák elképzeléseiket, eközben

fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására.

- Az irodalmi műveken keresztül ébredjenek rá a külvilág megismerésére, ez is fontos része az anyanyelvi nevelésnek, és ezzel megalapozódik a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatuk, ami később elősegíti az olvasóvá válást.

Az irodalmi anyag összeállításának szempontjai:

Kisebbeknek:

- Mondókák, egyszerű mondókamesék
- Höcöggetők, simogatók, hintáztatók, tapsoltatók
- Állathívogató, altató, lovagoltató
- Rövid versek állatokról, természetről
- Halmazódó láncmesék
- Állatokról szóló egyszerű nép és műmesék

Nagyobbaknak:

- Több versszakos mondókák, változatos, halandzsza szövegű kiszámolók
- Vidám, humoros versek
- Találós kérdések, tréfálgatók, szólás - mondások
- Bonyodalmas, tréfás állat és tündérmesék
- Folytatásos meseregények, verses mese, természetről szóló mesék
- A dramatizálásnál a kelléktár, a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Várják, igénylik a mesét, verset.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik.
- A magyar népmesék szófordulatai passzív szókincsükbe beépülnek.
- Az óvodában eltöltött évek alatt „hallgatóból” válnak előadóvá.
- Szívesen báboznak, dramatizálnak ismert és kedvelt meséket.
- Kialakul valóság és mesetudatuk.
- Az életkor megkívánta fejlettségi szinten beszéljenek.
- A sokoldalúan biztosított tapasztalatszerzés és ismeretanyag által, kedvező mértékben gyarapodjon szókincsük, lehetőségük adódjon a választékos beszédre.
- A gyermekek bátran és szívesen beszéljenek, gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni.
- Képesek legyenek egymást meghallgatni.

22.2. Külső világ tevékeny megismerése

Célja:

Olyan gyermekeket nevelni, akik szeretik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, ismerik szűkebb, tágabb környezetüket.

A környezet szépségeinek megláttatása, megbecsülése, védelme.

Megismerni a szokásokat, néphagyományokat, a közösséghez tartozást, összefogást.

a) Természet - társadalom – ember

Ez a komplex tevékenység szeretné egységben megmutatni és érzékeltetni azt, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető. A gyermekeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. Példát mutatva a természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, különös figyelmet fordítva a környezettudatos gondolkodásra. Tudatosítani kell bennük, hogy milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvásában, és védelmében. A tapasztalatszerzés, a komplex tevékenységek legtöbbször természetes környezetben, a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán valósulnak meg.

Legfontosabb feladatunk megismertetni a gyermekeket azzal a természeti környezettel, amelyben élnek, felhívni a figyelmüket annak értékeire és szépségeire.

Kiemelt feladatunk

- A fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője, a környezettudatos magatartásformálás alapozása, alakítása.
- Rendszerszemlélet alapozása – alapvető környezetismereti ismeretek átadása, (környezetvédelem, tápláléklánc, erdő – állat gazdálkodás nélkülözhetlensége, egymásra utaltság, a természeti ok – okozati összefüggések feltárása ...)
- Energia és környezettudatossághoz kapcsolódó attitűd formálása.
Energia, -eszköz -élelmiszer takarékoság gyakorlati lehetőségeinek alkalmazása az óvodai mindennapi élet folyamatában.
Az újrahasznosítás észszerűségének, fontosságának tudatosítása, gyakorlati lehetőségének biztosítása.
- Hulladékgazdálkodás fontosságának ismertetése, óvodai környezetben történő gyakorlati alkalmazása (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás), játéktevékenység: Kuka játék.
- Jeles napok - Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Föld Világnapja, Madarak és Fák Napja, Méhek Napja- alkalmából készített projekt-hetekkel az adott témához aktuális, fenntartható fejlődést támogató ismeretek tudatosítása.
- Az öfenntartó, értékteremtő gazdálkodás lehetőségeinek ismertetése:
 - Élményszerző séták, kirándulások során azok természetes környezetben történő bemutatása – kertészetek, fólia sátrak, gazdasági udvarok.
 - Az óvoda udvarán biztosított veteményeskertbe és a magaságysokba történő veteményezéssel alapvető növénytermesztési ismeretek átadása, gyakorlati alkalmazása.

- Helyi természeti - és épített értékek természetes környezetükben történő ismertetése, figyelmük ráirányítása azok szépségeire, törekvés ezek megszerettetésére, védelmére
 - **Egyhajú virág**(turai-legelő természetvédelmi terület - Duna-Ipoly Nemzeti Park védett területek)
 - **Turai Tájház**(Falumúzeum) - tárgyi kultúra értékeinek megismerése
 - **BOTANIQ Schossberger Kastély**

Már az óvodában fel lehet és fel kell készíteni a gyermeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.

Tudjanak önállóan véleményt alkotni, döntéseket hozni a társas kapcsolatban és a környezet alakításában.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a személyiség kibontakoztatására törekszik. Mindez pedig a társadalomban való harmonikus kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges.

Ide tartozik a mások (idősebbek, felnőttek, társak) tisztelete és szeretete is.

Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermekek ítélőképessége. Természetes viselkedési formájukká válik a mások elfogadásával szembeni tolerancia, ugyanakkor lehetőséget kapnak az önálló véleménynyilvánításra, önbizalmuk növelésére.

A természet - társadalom - ember fogalomkörhöz szorosan kapcsolódnak és a nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újra játsszák életüket. Újra élnek az óvodában mindazt, amit a mindennapokban, a családban, az óvodában vagy a tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. A környezettel való szoros kapcsolat az életfolyamatok újra játszása nemcsak arra ad lehetőséget a gyermekeknek, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegíti számukra a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást. E témakörben van lehetőség a hagyományok éltetésére, a közvetlen környezetünkben élő emberek régi szokásainak átörökítésére is.

b) Születéstől - felnőttkorig

A születéstől - felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex tevékenység rendszere magába foglalja a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához.

A szokások elsajátítása, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása valósulhat meg játékosan, a gyermekek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével, hiszen játékidőben, szabadidőben vagy a nap bármely időszakában megvalósíthatók. Ez a tevékenység ad a legnagyobb lehetőséget arra, hogy a gyermekek gondolataikat szavakba öntsék, véleményüket megfogalmazhassák. A tapasztalás folyamán szerzett élményeiket, beszélgetés során megosztják egymással és a felnőttekkel. Lehetőséget biztosítunk a vélemények ütköztetésére, mindezt a kulturált beszélgetés elvárásainak keretein belül.

Az óvodapedagógus feladata:

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi a minél több tapasztalatszerzést a természetben.
- Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy a lehető legtöbb élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- A tevékenységeket lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg.
- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és / vagy virágoskert működjék, ha lehetőség adódik.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.
- A hagyományok éltetése (közvetlen környezetünkben).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A természeti és társadalmi környezetről szerzett tapasztalatokkal legyenek képesek életkoruknak megfelelően a biztonságos eligazodáshoz és tájékozódáshoz.
- Tudatosuljon bennük, hogy „mi” is a természet részei vagyunk.
- Tanulják meg érzékelni és védeni az egyes környezeti elemeket (talaj, víz, levegő, élővilág stb.) a tudatos környezetvédelem jelenjen meg életükben.
- Biztosan tudják saját lakcímüket, szüleik, testvéreik pontos nevét, óvodájuk nevét.
- Tudjanak különbséget tenni az évszakok között. Szeressék és érzékeljék a természet szépségét, annak növény és állatvilágát, ezeket óvják, védjék és gondozzák.
- Ismerjék az őket körülvevő közlekedési feltételeket és eszközöket.
- Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismerjenek növényekkel kapcsolatos munkákat.

22.3. Környező világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal

Célja

A bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek tevékenységeihez, ötleteihez igazodva, életkoruknak megfelelően.

Programunk az ismerettartalmak komplex kezelésére, a komplex óvodai tevékenységi formák keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni, ám felfogásunk a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tevékenységekben megvalósuló tanulás több formája valósulhat meg

- utánzásos, minta-modellkövető
- spontán, játékos tapasztalatszerzésre, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés
- gyakorlati problémafelvetés, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok
- az óvodapedagógus által kezdeményezett, a tevékenységek által megvalósuló tanulás

Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermekek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel.

Az óvodáskort jellemző fejlődésbeli egyenetlenségek, a korai családi fejlesztés eltérései miatt a matematikai nevelés terén két életkori szintet jelölhetünk meg:

Az első szint: bevezetés a matematikába - általában a gyermek 5. életévéig tart.

Feladata: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

A második szint: az intenzív fejlesztés szakasza - az 5-6-7. életévben.

Feladata: az életkornak megfelelő tapasztalatok megszerzése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. Eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése.

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A komplex tevékenységek alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél elégedhetünk meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, vagy mely matematikai összefüggést dolgozzuk fel irányított tevékenység formájában, az óvodapedagógus dönti el.

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel.

A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái, természetes napi szituációkban figyelhetők meg.

Tevékenykedés közben a megismerő képességek: érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására. A matematikai tevékenységekben valósul meg az egyik legnehezebb anyanyelvi nevelési feladat. A gyermekek megismerkednek a matematika sajátos nyelvezetével, matematikai fogalmakkal s ezek elsajátításával passzív szókincsük bővül.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A komplex matematika tevékenységnek minden esetben támaszkodni kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A matematikai kíváncsiság megalapozása.
- Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (pl. hosszabb, rövidebb...).
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, különböző szempontok szerint ezeket össze tudják hasonlítani (mennyiség, nagyság, forma, szín...stb)
- A jobbra - balra irányokat megkülönböztetik és értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, mellé...).
- A környezet megismerése során a matematikai tartalmú tapasztalataikat a tevékenységeikben alkalmazni tudják.

22.4. Művészeti tevékenységek

Célja

A személyiségfejlesztés megvalósítása a gyermekek aktivitásából fakadó játékos tevékenységek által, a gyermeki élmények és tapasztalatok képi, zenei, irodalmi, szabad önkifejezésére építve.

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Mindennapi feladataink közé tartozik megismertetni a kicsiket a világ szépségeivel. Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket. Az igényesen berendezett csoportszoba, az óvoda szépsége és harmóniája komoly hatást gyakorol a gyermekekre.

Mindig arra törekszünk, hogy ők maguk találják ki és valósítsák meg elképzeléseiket. Csupán akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha azt a gyermekek maguk kérik és igénylik.

A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata.

Az óvodában a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő.

A művészeti tevékenységek fogalom rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe az élőszavas mese - vers, az ének , a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája. A művészeti tevékenységek tehát olyan tevékenységek, melyeket játékidőben vagy a szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, nyírás, ragasztás, kézimunka, barkácsolás, a gyermekek életkorának megfelelő népművészeti technikák.

A feladatunk, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit. A gyermekek számára megszokott és elérhető helyen mindig rendelkezésükre áll az általunk biztosított eszköz, amivel a gyermek fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat. Mindezzel belső képük gazdagodik és kialakul bennük az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, valamint ezen élmények befogadására.

Célszerű a vizuális tevékenységek és munkatevékenységek összehangolása, hiszen a szabad, önálló tevékenykedés gyakran jár együtt viszonylagos rendtelenséggel. A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Kitűnően hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat.

A személyiség fejlesztéséhez fontos, hogy a gyermekek megismerkedjenek műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.

Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak a gyermekek. Legyen lehetőségük a gyermekeknek arra, hogy bármikor kipróbálhassák képességeiket.

Minden csoportszobában egy kis sarkot vagy szekrényt biztosítunk, ahol a vizuális tevékenységhez szükséges eszközöket, felszereléseket, anyagokat tárolhatjuk. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A gyermekek megismerhetik a tevékenységükhöz használható eszközök és anyagok tulajdonságait, és a velük való bánásmódot. Lehetővé tesszük, hogy mind azt a „kincset” amit a gyermekek a természetben gyűjtöttek, alkotó – alakító tevékenységükhöz felhasználhassák.

Sok mozgással, cselekvéssel a különböző funkciók együttműködésével a kisgyermekek kézmozgása ügyesedik, szem – kéz koordinációjuk fejlődik.

Az udvari lehetőségeket az ábrázoló tevékenységek terén is egész évben kihasználjuk.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenység új fogalmak megismertetésére ad lehetőséget (batikolás, körmöcskésés, szövés, nemezelés, stb.), mely a gyermekek szókincsének bővítését biztosítja. Az anyanyelvi nevelés speciális feladata, hogy esztétikai élményeiket szóban is meg tudják fogalmazni.

Kisebbeknek

- Képalakítás különböző technikákkal: rajzolás, festés, papírragasztás, homokba karcolás
- Plasztikai alakítás: nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, simítva, sodorva, gömbölyítve, tépegetve
- Építés: különböző tárgyakkal, formák, alakzatok létrehozása

Nagyobbaknak:

- Képalakításra jellemző: gazdagabb formák, színkeverés, színárnyalatok használata,
- Batikolás, viaszkaré

Rajz és plasztikai munka jellemzője:

- A formák tagolása, térben és síkban a többalakos cselekményábrázolás – játékaikhoz kellékek készítése – báb – díszletkészítés, összeszerelés
- Építés lehetőségeinek részletezése, tér variálása
- Díszítő technikák – kézimunka
 - Egyszerűbb népművészeti technikák (szövés, fonás, körmöcskés, batikolás)
 - Digitális technikák

Az óvodapedagógus feladata

- Megismertetni a gyermekeket különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel, és az eszközök használatával.
- A gyermekek tér és forma – szín képzeletének gazdagítása, a természet szépségei által.
- A szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása, az esztétikus tárgyi környezet biztosításával.
- Minden feltétel megteremtése a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósításához.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Örömmel, saját kezdeményezésükre ábrázolnak.
- Örülnek alkotásuknak, a közösen készített kompozíciónak.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Az eszközöket készség szinten kezelik.
- Élményeiket próbálják meg vizuálisan kifejezni.
- Legyen igénye a különböző ábrázoló tevékenységeken keresztül az önkifejezésre.
- Váljanak e tevékenységek által az esztétikai élmények aktív befogadjává.
- Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek felismerésére, támogatására.

22.5. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodai ének – zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel. A néphagyományörzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Mindezek mellett megjelenhetnek az óvodapedagógusok által gondosan kiválasztott kortárs szerzők alkotásai is, melyek fontos eszközzéül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek alakításához.

Az ének, zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására, amelyek elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap, hiszen egyfajta örömszerző tevékenységként élük meg a gyermekek.

Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének – zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés óvodai nevelésünkön belül hatékonyan megvalósítható. Kidolgozott dal és mondókaanyag szolgál segítségül az éves anyag összeállításában. Ezzel biztosítható a gyermekekének – zene nevelési színvonalának megőrzése. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző állami, egyházi, jeles ünnepekhez fűződik. Ha a csoport összetétele megkívánja, hogy a kisebbségek zenei nevelése is megjelenjen a tervezésben, úgy a zenehallgatás anyagába az óvodapedagógus betervezheti az érintett szülők segítségével.

Kisebbségnek:

- A kötetlen énekelgetési formában, az utánzó mozgással kísért szerepjátékok jellemzik a zenei nevelést.
- Ölbeli játékok, mondókák, népi - gyermekdalok.
- Arc, kéz - ujj, lovagoltató játékok.

Készségfejlesztés:

- Halk – hangos megkülönböztetése beszéden, mondókán, éneken keresztül.
- Környezet hangjainak megfigyelése.
- Egyenletes lüktetés különböző játékos mozdulatokkal.

Nagyobbaknak:

- Hosszabb mondókák (kiszámolók).
- 4 – 8 motívumból álló népi játékok.
- Műdalok.

Készségfejlesztés:

- Magas – mély érzékeltetése (dallamvonallal a levegőben).
- Halk – hangos megkülönböztetése ének, beszéd és taps során.
- A gyors – lassú tempó változásának érzékeltetése és gyakoroltatása.
- Dallamfelismerés dúdolásról.
- Tiszta éneklés az egyéni éneklés gyakorlásával.
- Egyenletes lüktetés járással, tapssal.
- Egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának megkülönböztetése.
- Dalok, mondókák ritmusának kiemelése.
- Ritmuseszközök, hangszerek használata.

Minden korcsoportban megjelenik a népi játék, tánc, gyermekdal ezzel lehetőséget biztosítunk a zenei kreativitás kibontakoztatására. A nagyobbaknak már tanítjuk a párcserés, sorgyarapító – fogyó, kapus, hidas játékokat, amelyek a gyermek néptánc elemeit tartalmazzák. Óvodapedagógusaink többsége elvégezte az „Így tedd rá” képzést melyet beépítenek a mindennapjainkba. Az ének-zene tevékenység során nagy hangsúlyt fordítunk a tiszta, érthető szövegmondásra, a szavak pontos visszaadására (ismeretlen szavak értelmezése). A népi játékokban és mondókákban szereplő „népies” szavak átmentése a gyermekek szókinésébe (tarisznya, köcsög, fátyol, mente stb.)

Az óvodapedagógus feladata:

- A környezet hangjainak, zörejeinek megfigyeltetésével, az ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal, a népi játékokkal, zenével a gyermekek éneklési kedvének felkeltése, zenei fogékonyságuk megalapozása.
- Az életkornak és az adott korcsoport képességi szintjének megfelelő zenei anyag válogatása, ezek közös éneklése és megszerettetése.
- A zenei anyanyelvi örökség átadása.
- Érzelemgazdag, lehetőleg tiszta éneklés alakítása. Nemzeti és etnikai kisebbség esetén, zenehallgatás során ismerkedés az adott népzenei kultúrájával, szülői segítséggel.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek felismerik és megkülönböztetik a környezetükben található hangokat.
- Önállóan és örömmel kezdeményeznek dalokat, mondókákat, játszanak dalos játékokat.
- Felismerik és megkülönböztetik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Esztétikus, kifejező mozdulatokkal kísérik a dalokat, megkülönböztetik a zenei párokat (gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély).
- A gyermekek mernek és szeretnek egyedül énekelni.
- Próbálkoznak saját dallam-motívum kitalálásával.

22.6. Mindennapos mozgás

Célja:

A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek sokoldalú arányos fejlesztése játékos formában. A mozgás megszerettetése. A testi képességeinek fejlesztése, mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Járuljon hozzá a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Óvodai nevelésünk lényeges eleme a testi fejlesztés.

A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapos mozgás nélkül. A mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. Igyekszünk maximálisan biztosítani a spontán mozgáslehetőséget, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembevételével. Minden adódó lehetőséget kihasználunk a nap folyamán a mozgásra, a szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítására.

A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy azzal elkerüljük az egyoldalú terhelést, és lehetőleg felváltva biztosítsuk a mozgást és az egyéb együtt járó tevékenységeket.

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdeni. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el, ezáltal a mozgásműveltséget fejlesztjük.

A természet erőivel – napfény, levegő, víz – történő edzés kedvező hatásának biztosítása érdekében a mindennapos mozgást lehetőleg a szabadban tartjuk.

Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk. A nyugodt, derűs légkörű játékban gazdag, kellő intenzitású napi 5–30 perces testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

Minden, ami az óvoda udvarán található (fák, bokrok, homokozó, játékeszközök) felhasználhatók a mindennapos mozgás feladatainak megvalósításához.

Az épületen belül a tornaterem biztosít lehetőséget a szervezett, illetve szabad mozgásra. Mindenkor nagy gondot fordítunk a kézi és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, valamint a tevékenységek előtti portalanításra.

Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó mindennapi testnevelés eredményességét.

A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatjuk a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk alakulását. Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is, ezért nagyon lényeges, hogy minden megnyilvánulásunkon tükröződjön az, hogy szívesen mozgunk együtt

a gyermekekkel és örülünk a gyermekek mozgásában elért sikereiknek. A mindennapos mozgásba iktatott lábtornával a láb izomzatának célzott erősítését kívánjuk szolgálni.

A mindennapos mozgás feladatainak megvalósításához fontosnak tartjuk a heti 1 kötelező jellegű testnevelés tevékenység beépítését hetirendünkbe. Ennek tartalmát döntő mértékben a természetes gyakorlatok képezik. A természetes gyakorlatokat változatos formában, különböző irányban, eszközzel és eszköz nélkül is célszerű gyakoroltatni. A végrehajtás fokozatainak megválasztásakor a gyermekek egyéni képességeit vesszük figyelembe. Egy adott feladat többféle formában is gyakoroltatható.

- Előkészítő gyakorlatok
- Szabad gyakorlatok
- Kéziszer – tornaszer kombinációs gyakorlat
- Padgyakorlat
- Páros gyakorlat
- Atlétikai jellegű főgyakorlatok
- Torna jellegű főgyakorlatok
- Játékvonatkozású főgyakorlatok
- Testnevelési játékok

Az óvodapedagógusok feladata:

- Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra, mozgásra.
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.
- Adjon ötleteket, irányítsa a gyermekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító mindennapi mozgáshoz.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapos mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.
- A mozgásos feladatok kiegészítéséhez használja a MOZGÁSKOTTA módszert.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Biztonságosan, bátran mozgó, jó fizikai állóképességű, teherbírású gyermekekké válnak.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése, összerendezett mozgása kialakul.
- Kialakul testséma ismeretük, oldaliságuk, tudják mozgásukat irányítani.
- Az ügyességi játékok, egyéni és csapatjátékok szabályait betartják.
- A gyermekek igénylik a mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játsszák.

23. Óvodánk hagyományai és jeles napjai

Az ünnepek a nemzeti, nemzetközi és népi hagyományok éltetése szempontjából rendkívül fontosak az óvodában, hiszen európai és nemzeti kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Az előkészület a csoporton belüli közösségi érzés alakítására kitűnő alkalmakat teremt és tág teret nyújt a gyermekek közötti együttműködésnek: a kooperációnak és a kommunikációnak.

Ez része az értékteremtés folyamatának és a gyermekcsoport által létrehozott érték, alkotás, ötletmegvalósítás közös örömének. Lehetővé tesszük, hogy az intézménybejáró nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó családok szokásait is megismerhessék a csoport tagjai. Így biztosítva az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Arra törekszünk, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból úgy külsőségekben, mint belső tartalmukban. Ezek az alkalmak is lehetőséget adnak az értékorientált közösségi élet fejlesztésére.

Óvodánk hagyományai és jeles napjai	
Szüret (szeptember vége, október eleje -időjárástól függően)	Lehetőség szerint alma, szőlő, diószüret, kukorica törés megszervezése csoportonként, illetve az egész óvoda közösségével
Magyar Népmese Napja (szeptember 30.)	Óvonénik készülnek mesejátékkal a gyermekek számára óvoda szinten valósítjuk meg.
Egészség hét Családi délután (játsszó délután)	Csoport szintű ismerkedés: a szülők irányába nyit az óvoda, közösségépítő szándék, egészségformálással összekötve.
Állatok Világnapja (október 04.)	Az állatok projekthét keretében az állatok témakörben: beszélgetések, irodalmi és zenei anyagok felelevenítése, lehetőségek szerint kirándulások szervezése állatkertbe vagy vadasparkba, állattartó telepre.
Tökfesztivál (október vége)	Projekthét keretében a tökről tanulandó ismeretek átadása, tökfárgás, töklámpás készítése, óvodai tevékenységek keretében történő sokoldalú feldolgozása.
Márton napi libás hét (november 11.)	Szent Márton legendájának felelevenítése, libás témák feldolgozása csoportonként.
Adventi előkészület (december)	Hangulati előkészítés szerény ünnepléssel, hiszen ez családi ünnep, de szép díszbe öltöztetjük a csoportokat, a közös tereket a gyermekek bevonásával. Készülnek kis meglepetések, ajándékok.
Mikulás (december 06.)	Hagyomány, hogy az óvodai Mikulás csoportonként köszönti a gyermekeket.
Karácsony (december)	- Gyermek karácsony az óvodában, óvodapedagógusok meglepetés műsora. - Betlehemi játékot adnak elő a nagyok Az óvoda karácsonyváró ünnepén a csoportok ajándékot kapnak.

Medve hét (február 2.)	Néphagyományok, szokások megismertetése, megőrzése
Farsang (február)	Egész hetes mulatozás keretében álarcok, farsangi szemüvegek készítésére, arcfestés, versenyjátékokra, jelmezes bálrakerül sor.
Nemzeti ünnep, Emlékműhöz látogatás (március 15)	Projekt hét keretében hazánk állami hivatalos jelképének a magyar zászlónak ismertetése, a szülőföldhöz ragaszkodás és a magyarság, nemzeti tudat erősítése
Víz Világnapja (március 22)	Projekthét keretében a fenntartható fejlődés alapfeltételeinek tudatosítása. Környezetvédelem fontosságának kiemelése. Figyelmük ráirányítása a tisztavíz fontosságára és az édesvíz-készlet veszélyeztetettségére.
Húsvét (március-április)	Hangulati előkészítés, a hagyományok felidézése, átélése. (állat simogató, tojásfestés, dekorálás, locsolás)
Föld Napja kiskert projekt (április 22.)	Projekt hét keretében a fenntartható fejlődés összefüggéseinek feltárása. A Föld természeti környezetének megóvására tett intézkedések, lehetőségek ismertetése, gyakorlati alkalmazása az óvodai élet folyamatában. Kirándulások a város több pontjára: egyhajú virág, Kónya tó. Udvar rendezés, kiskert projektek.
Májusfa állítás	Az óvoda udvarán található értékes fák színes szélharangokkal, színes szalagokkal történő feldíszítése csoportonként.
Anyák-Apák napja minden csoportban (május)	Csoportonként dallal, verssel, kis ajándékkalszemélyesen köszöntjük bensőséges ünnep keretében az anyákat, apákat. -Változó megoldásoknak is teret adunk.
MadarakésFákNapja (május 10.)	A természetvédelem iránti elkötelezettség alakítása. Rendszerszemlélet formálása projekthét keretében. A csoportok fejlettségi szintjükhöz mérten, a szabadban szervezett programokkal készülnek.
Tanító nénik látogatása a nagyokhoz	Betekintés a leendő első évfolyamos gyermekek mindennapi óvodai életébe. Kölcsönös ismerkedés, bemutatkozás. Az Óvoda-iskola átmenet megsegítése érdekében fontos ez a találkozás.
Gyermeknap programok, közös játszónap-hét. (május)	Kis meglepetéssel, közös programokkal, játékokkal való ünneplés.
Kirándulások (május, június)	Életkoruktól függően a csoportok kirándulásokat szerveznek a környék természeti szépségeinek felfedezésére. Szűkebb - tágabb környezetük megismertetése, felfedezése.
Évzárók, Óvodai búcsúzó (május-június)	Nyilvános óvodai ünnep. A gyermekek ízelítőt adnak az egész évben megismert versekből, mesékből és dalokból, illetve a nagyok elbúcsúznak az óvodai élettől

Születés- és névnapok	Megünneplése a csoportokban kialakult szokások szerint, folyamatos az év folyamán.
--------------------------	--

A nemzeti ünnepek: a megemlékezés kategóriájába tartoznak és szorosan kapcsolódnak az adott évszak változásainak jellegzetességeihez. Célunk, hogy megéreztesük az ünnepi hangulatot, életkorukhoz igazítva erősítsük a nemzeti identitástudatot, a szülőföldhöz való ragaszkodást.

24. A csoportszervezés szabályai

Óvodánkban a korcsoport szerinti osztott csoportok kialakítása az elsődleges.

Minden évben beiratkozás után az igazgató az óvodapedagógusokkal és szülőkkel egyeztetve készíti el a csoportbesorolásokat. Az óvodába járó gyermekek korosztályos beosztása osztott, osztatlan vagy részben osztott, egymás melletti korcsoportokban igyekszünk megvalósítani.

Mindig az óvodába felvett gyermekek korától függ a beosztás.

A csoportokat jól ismert természetbeli elemekkel (Pillangó, Katica, Méhecske, Cica, Margaréta) jelöljük.

25. A nevelés tervezése és időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását.

A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események hatására.

26. Napirend javaslat

Időtartam	Tevékenység
06:30 – 11:30	Játék <u>Irányított</u> és szabadidős tevékenység, felzárkóztatás (gyülekezési időben az egyéni fejlesztések is zajlanak) Mindennapos mozgás Tisztálkodás Tízórai Komplex tevékenységek

	Játék Tehetséggondozás, felzárkóztatás Levegőzés, udvari játék
11.30 - 14:45	Tisztálkodás Ebéd Testápolási teendők Pihenés mesével, (dallal, verssel, zenével) (a nagyobb csoportok arányosan korábban kelhetnek)
14:45– 15:30	Tisztálkodás Uzsonna
15:30 – 17:30	Játék és szabadidős tevékenység, felzárkóztatás Szabadon választott tevékenységek Tehetséggondozás (műhelytevékenységek) (egyéni fejlesztések is történhetnek)

27. A hetirend

A napirendhez hasonlóan a hetirend is a folyamatosságot, rendszerességet, nyugalmat segíti elő az óvodai csoportokban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A megalkotott folyamatszabályozások biztosítják az óvodapedagógusok és egyéb dolgozók harmonikus, egymásra épülő, kiszámítható munkáját.

A rugalmasság, differenciáltság, helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A hetirend kialakítása természetesen függ az óvodapedagógustól, a gyermekek igényeitől, az adott csoporttól és képességeiktől. Az itt bemutatott Hetirend csupán általánosságban és egy lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat.

27.1. Heti terv javaslat

NAPOK	NAPONTA 5-35 PERC	NAPONTA 5-35 PERC
HÉTFŐ	Mindennapos mozgás Verselés, élőlészavas mesélés	Kötetlen beszélgetés Boldogságóra
KEDD	Mindennapos mozgás Verselés, élőlészavas mesélés	A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal
SZERDA	Mindennapos mozgás Verselés, élőlészavas mesélés	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
CSÜTÖRTÖK	Mindennapos mozgás Verselés, élőlészavas mesélés	A külső világ tevékeny megismerése környezeti tartalommal
PÉNTEK	Mindennapos mozgás Verselés, élőlészavas mesélés	Ének, zene, népi játék, néptánc

Programunk céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva, differenciáltan tervezzük meg.

Alapvetően fontos feladatunk a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra.

A tervezésben tudatosan számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően. A fejlődés dinamikája tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet.

A nevelés és a tevékenységekben megvalósuló tanulás tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg.

A tervezés terén mindig a szociális- érzelmi – értelmi és mozgásfejlettségéből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket.

A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon, éves periódusokban gondoljuk át, ám konkrét formában, téma függvényében egy vagy több hetes időszakban tervezzük. Ebben az esetben nyílik lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek, tapasztalataiknak begyűjtésére, nevelőmunkánkban való felhasználására.

A heti tervekben megjelöljük az aktualitásokat.

28. Tervezés

Tervezésnél a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.

Fontosnak tartjuk az óvodai nevelés (gondozás, közösségi élet, játék, munkajellegű tevékenység és ezek szervezési feladatai) tervezését, a folyamatos, egyéni fejlődés alapján történő, pozitív értékelést.

Programunk szerint minden gyermek fejlődési üteméről feljegyzést készítünk, amelyben a konkrét megfigyelések (befogadás, játék, gondozás, étkezés, közösségi élet, érzelmi élet) adnak alapot az egyéni fejlesztéshez. A tervezésnél nagy hangsúly helyezzünk a HH/HHH gyermekek felzárkóztatására, hátránycsökkentésére.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelés dokumentálásával kapcsolatban:

- Éves terv készítése a komplex tevékenységek rendszeréhez.
- Heti terv készítése - figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjüket, tapasztalatokat, aktualitásokat (tartalma a téma feldolgozásától függ).
- Napirend összeállítása.
- A tevékenységekhez tartozó szervezési feladatok és programok tervezése.
- A nevelés folyamatos tervezése, értékelése.
- Gyermekek nyomon követésének adminisztrálása: félévente fejlesztési tervek összegzése (a HHH, HH gyermekeknek negyedévente tervezés a tanulást könnyítő program keretében, értékelés, szülői tájékoztatás).

Munkaközösségek:

-tehetséggondozás,

-felzárkóztatás, esélyteremtés,

- éves tervezés
- éves beszámoló

29. A tevékenység formái:

Az óvodapedagógus a csoport fejlettsége függvényében dönthet a foglalkozásformáról, melyek lehetnek:

- játékba integráltan: közvetve kötelező, kötetlen
- irányított, kötelező tevékenység

30. Egészségfejlesztés

Célja:

- Egészséges táplálkozás
- Egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos mozgás és az azt kiegészítő egyéb testmozgás
- Testi, lelki, mentális egészségfejlesztés: a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése és a lemorzsolódás prevenciója
- Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása

30.1. Egészséges táplálkozás

Az egészséges életmód szerves része az egészséges táplálkozás, mely óvodáskorban a növekedés, fejlődés egyik legfontosabb feltétele. A gyermekek az óvodában napi háromszori étkezéssel – kellő összetételben és elosztásban – kapják meg napi tápanyagszükségletük 65-70%-át.

Az óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott előírásoknak igyekszünk megfelelni az egészséges életmód alakításánál, amikor felhívjuk a szülő figyelmét az óvodába behozott, csomagolt sütemények (születésnap, névnap) összetételéről.

A gyermekek étkeztetésében igyekszünk a törvényi előírásoknak megfelelő, egészséges ételeket biztosítani a napi háromszori étkezésben. Egyre gyakrabban tervezünk az étlapba zöldséget, gyümölcsöt, reform köreteket, halat és különböző egészséges tejterméket.

Lehetőség szerint kerüljük a félkész ételeket, a levesporokat és egyéb egészségtelen összetevőket. Minimálisra csökkentettük a magas cukortartalmú ételek és italok jelenlétét, illetve kerüljük a magas só és telítettségtartalmú fogások elkészítését.

Főzőkonyhánkban HACCP rendszert működtetünk, folyamatosan ellenőrizzük a higiéniát, az étlapot, az étel minőségét.

Ügyelünk arra, hogy az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerüljön sor. A gyermeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az étel elfogyasztására, megkóstolására. Felhívjuk a szülők figyelmét az egészséges táplálkozás fontosságára az otthoni kiegészítő étrend helyes összeállítására.

Folyadékot (vizet) a nap bármely időszakában biztosítjuk a szomjas gyermekek részére. A gyermekek étrendjéből nem hiányozhatnak a gyümölcsök. Lehetőséget adunk a szülőknek, hogy (az érvényben lévő közegészségügyi szabályoknak megfelelően) otthonról hozott gyümölcsökkel, zöldségfélékkel egészítsék ki a napi étkezéseket.

30.2. Mindennapos mozgás

Mint ahogy már a komplex tevékenységek rendszerénél is megemlítettük a gyermekek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakításához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékba megjelenő mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenység

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a mindennapos mozgás biztosításával, a mozgáskultúra megalapozásával és a motoros képességek fejlesztésével valósul meg intézményünkben. Egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése. A mozgás prevenciós hatása sikeresen elvégzett mozgásos feladata növeli a hatékonyság érzését, a mozgás feletti kontroll az én-kontroll funkciókat erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentrációt, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességet fokozza. A mozgásos feladatok elvégzésére adott konkrét visszajelzés, a gyermek számára felfogható értékelés énképének alakulásához járul hozzá. A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határainak, a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához vezet. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, népi játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos mozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Az egészségfejlesztő testmozgás hatékony megvalósulásának lehetőségei:

- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség ismeretében változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása (mindennapos , szabad mozgás-lehetőségek)
- A napi tevékenység részeként a 10-20 perces frissítő mozgás (szabadban)
- Tudatos, a nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére, a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások
- Kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése
- Lehetőség a csoportok egymás közötti mozgásos tevékenykedtetésére
- A prevenciós tornaváltozatos mozgáslehetőségek felkínálása
- Mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése
- Szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe (egészség hét, sportnap, stb.)

30.3.Sószoba, só terápia

Ősztől tavaszig heti beosztás szerint veszik igénybe csoportjaink a sószobát. A somokozót a légutak tisztántartásához, a fertőzések megelőzéséhez használjuk.

31. Testi, lelki, értelmi, mentális egészségfejlesztés

31.1. Boldogságóra

Intézményünkben elindítottuk a Boldogságórákat és 2025-ben Boldog Óvoda címet kaptunk. A program tíz egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit a gyerekekkel.

A boldogságóra célja nem az, hogy megóvjuk gyermekeinket a nehézségektől, hanem hogy könnyebben tudjanak szembenézni a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal.

A tevékenységeken helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, mese, közös játékos- kreatív feladatok, zene, mozgás, rajz, saját tapasztalatok, élmények felidézése.

Lényege a személyiségfejlesztés, a pozitív életszemléletre való képesség tanítása, egyfajta pozitív gondolkodás.

Gyermekeinknek többet szeretnénk nyújtani, mint a testi egészség. Azt akarjuk, hogy az életükben minél több szeretet, barátság és jó cselekedet legyen. Szeretnénk, hogy a gyermekeink hálásak legyenek mindenért, legyenek büszkéek elért eredményeikre.

Fejlődjön önbizalmuk, problémamegoldó képességük, hozzák ki a legtöbbet magukból.

Bármilyen kihívás, akadály előtt állnak, ne adják fel soha.

Legyenek vidámak ,boldogok, érezzék jól magukat itt az óvodában.

31.2.Egészséges környezet

- az óvoda udvara
- az óvoda helyiségei

Az óvoda nevelési folyamatába szervesen beilleszkedik a gondozás, mely gyermeki szükségleteket elégít ki. A gondozás - az egészséges életmódra nevelés terén - egyik fontos feladata az egészséges környezet biztosítása. Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. A gyermekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét megfelelő mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal, kerti szerszámokkal, a gondosan

rendbetartott homokozóval biztosítjuk. Lehetőséget biztosítunk arra is, hogy a gyermekek találkozhassanak az udvaron testvéreikkel, más csoportbeli barátaikkal.

Csoportszobáink, öltözőink, mosdóhelységeink berendezési tárgyai megfelelő méretűek, tisztántartottak, a gyermeki tevékenységeket szolgálják, így hozzájárulnak a gyermeki szükségletek kielégítéséhez. A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Lehetőleg természetes anyagokkal díszítsük. Az óvodai munkakörnyezetet úgy alakítsuk ki, hogy az eszközök, játékok hozzáférhetőek legyenek a gyermekek számára.

Az óvodapedagógus **a gondozás folyamatában** nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal. A napi helyes életritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei. A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve alakítjuk ki. Igyekszünk meggyőzni a szülőket a praktikus, réteges öltözködésről. A ruházat tisztántartására, fehérnemű cserére szükség esetén felhívjuk a szülők figyelmét. A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha minden nap edzési lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét.

A gyermekek a víz edző hatását is megismerik az óvodában nyáridőben (pancsolási lehetőség, párapapu). A gyermekek edzését szolgálhatja még téli időszakban a szánkózás, csúszkálás a jégen. A gyermekek alvási igényének egy részét az óvodában elégítjük ki. Alvásidő előtt kiszellőztetjük a csoportszobát, s megteremtjük a nyugodt alvás feltételeit: a gyermekek maguk mellé vehetik kedvenc, otthonról hozott „alvókájukat”, megszüntetjük az erős külső, belső ingereket, meséléssel, dúdolással nyugalmat teremtünk.

31.3.A baleset – megelőzés és elsősegélynyújtás

32.3.1. Intézményi védő-óvó előírások

Az intézmény igazgatója felelős az óvodában a nevelés egészséges és biztonságos feltételeinek a megteremtéséért, és a gyermekbalesetek megelőzéséért. A feltételrendszer vizsgálata, a feltételek javítása állandó vezetői feladat.

Az óvodában alkalmazottak általános feladatai közé tartozik a gyermekek testi épségének megóvása.

Minden óvodapedagógus a köznevelési törvényben előírt feladatát képezi, hogy a rábízott gyermekek részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja és ezek elsajátításáról meggyőződjék, továbbá, ha észleli, hogy a gyermek balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedést megtegye. Az óvoda minden dolgozójának ismernie kell a munkavédelmi szabályzatot, a tűzvédelmi utasítás és a tűzriadó terv rendelkezéseit (aláírásukkal igazolják).

Az óvodai egész napos nevelés folyamán a dolgozónak körültekintően kell megszervezni a gyermekek tevékenységét (védő-óvó előírások figyelembevételével). A

dolgozók kötelesek a rábízott gyermekek testi egészségét védeni, megóvni. Az óvónőknek fel kell hívni a gyermekek figyelmét a baleseti veszélyforrásokra, a kötelező viselkedési szabályokra, egy esetleges rendkívüli esemény bekövetkezésekor követendő magatartásra. Különösen fontos ez, ha:

- az udvaron tartózkodnak
- különböző közlekedési eszközzel közlekednek (kirándulás előtt)
- az utcán közlekednek
- valamilyen rendezvényen vesznek részt
- mikor csoportos tevékenységeket szervez az óvodapedagógus
- rendkívüli esetekben

Az igazgató az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi ellenőrzések, szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi, s ha kell, a szükséges intézkedéseket megteszi. A munkavédelmi szabályzat tartalmazza a munkavédelmi ellenőrzések (szemlék) idejét, az ellenőrzésbe bevont személyeket.

Az óvoda dolgozóinak feladatai a gyermekbalesetek esetén

Az óvodapedagógusok feladata a gyermekeket ért bármilyen baleset, sérülés, vagy rosszullét esetén a szükséges intézkedéseket megtenni:

- a sérült gyermeket elsősegélyben kell részesíteni
- ha szükséges orvost, mentőt kell hívni
- ha a gyermek szállítható, orvoshoz kell vinni
- a balesetet, sérülést okozó veszélyforrást a tőle telhető módon meg kell szüntetni
- a gyermekbalesetet azonnal jelezni kell az igazgatónak
- értesíteni kell a gyermek szüleit

Az elsősegélynyújtáskor csak azt teheti az óvodapedagógus, amihez ért. Ha bizonytalan abban, hogy az adott esetben mit kell tennie, akkor azonnal orvost kell hívni. Az orvos megérkezéséig nem szabad a gyermeket elmozdítani. Minden dolgozónak kötelessége a segítségben részt venni. Az óvodában történt balesetet, sérülést az óvoda igazgatójának ki kell vizsgálni. A gyermekbalesettel kapcsolatos nyilvántartási és jelentési kötelezettség teljesítését az óvodában az igazgató és az óvodatitkár végzi. Minden gyermekbalesetről feljegyzést készít az óvodapedagógus.

A 8 napon túl gyógyuló sérülést okozó gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni, és e balesetekről az előírt nyomtatványon, illetve felületen jegyzőkönyvet kell felvenni. Az óvodai nevelés egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésére, a gyermekbalesetek megelőzésére vonatkozó részletes helyi szabályokat az óvoda munkavédelmi szabályzata tartalmazza.

31.3.2. Személyi és környezeti higiénia fejlesztése

A gondozás – az egészséges életmódra nevelés terén – egyik fontos feladata az egészséges környezet biztosítása.

Személyes tisztálkodás

A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség szerint a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a segítők feladata.

A legfőbb személyes higiénias feladat:

A kézmosás szokássá fejlesztése, a saját felszerelés használata.

Alapkövetelmény, hogy személyi higiénias felszerelés minden gyermek részére álljon rendelkezésre. Kiemelt feladatunk a helyes fogmosási technika elsajátíttatása az óvodai évek alatt. A testápolás a gyermekek szükség szerinti tisztálkodását, tisztaságigényük kialakítását biztosítja. A testápolási műveletek az óvodapedagógus és a gyermek közötti bensőséges kapcsolat elmélyítését is elősegítik.

Környezeti higiénia

A környezeti higiénia nevelés magában foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, esztétikáját, a termék szellőztetését, az ivóvíz higiéniját, a helyes fűtés és világítás biztosítását, az udvar tisztántartását, a helyiségek és eszközök tisztaságát. Mindezek együttesen az egészségfejlesztés szempontjából megalapozó jellegűek és nagy jelentőségűek a kisgyermek személyiségfejlesztésben.

Az egészség testi, lelki társkapcsolat biztosítása, kialakítása megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre azonban az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie. A természet - társadalom - ember fogalomkörhöz szorosan kapcsolódnak és a nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újrátámasztják életüket, újra élik az óvodában mindazt, amit a mindennapokban, a családban, az óvodában vagy a tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak, ez a **lelki egészség** fontos összetevője. **A környezetvédelem** vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex tevékenységek rendszerébe.

32. Tehetség gondozás

Szakmai csoportjaink maguk alakítják ki működési körüket, önálló program szerint dolgozunk. A munkatervünket az intézményi célok figyelembevételével határozzuk meg és a munkaterv mellékletei között található.

Célja:

A tehetségigéreték azonosításával, a gyermek erős oldalának további fejlesztése. A gyermek személyiségfejlesztésében olyan területek támogatása, melyek segítik a tehetség kibontakozását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek optimális fejlesztése és önmagukhoz mérten a tehetségük kibontakoztatása.
- A gyermekekben az együttműködés, társas kapcsolat és kommunikáció speciális fejlesztése.
- Az 5-6 éves gyermekek számára az egyéni képességekhez igazodó tehetség tartalmak, műhelytevékenységekben való biztosítása.
- Éves munkaterv és beszámoló készítése a műhelymunkákról.
- A gyermekek megfigyelésen alapuló tehetségazonosítása (tehetségdiagnosztikai rendszer kialakítása), beválogatás, évenkénti felülvizsgálata és megvalósítása.
- Újszerű módszerekkel, eszközökkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni a gyermekekkel.

A törvényi előírásoknak megfelelően óvodánkban is figyelünk az átlagos képességeket meghaladó teljesítményre képes gyermekek további fejlesztésére. „Tehetségfejlesztésként” emlegetett tevékenységek már hosszú évekre visszamenőleg fellelhetők óvodánk nevelőmunkájában (egyéni fejlesztés keretében, külön tevékenységek formájában).

A tehetséggondozás egyik megfogalmazása: „Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd a gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység messze túlhaladó teljesítményeket tud létre hozni.” (Harsányi István)
Az óvodapedagógusok feladata, hogy a fejlődési naplóban kövessék a gyermekek kiemelkedő adottságait, képességeit, hiszen ezek a feljegyzések adják a tehetségműhelyek résztvevőinek kiválogatásának alapját.

Általában a nagycsoportos korú gyermekek közül kerülnek be a műhelyekbe a gyermekek. A beválogatás módszere a mindennapi tevékenységek során történő spontán és az egy adott szempont alapján történő célzott, szervezett megfigyelés.

A beválogatást segítő néhány szempont lehet: harmonikus mozgás, jó ritmusérzék, tiszta énekhang, korai figuratív rajzolás, fejlett képzelőerő, gazdag szókincs, hosszantartó figyelem, pontos és részletes hosszú- és rövidtávú memória.

33. A gyermekek mérési-értékelési rendszere

A gyermekek mérése-értékelése

Az intézményünkben a gyermeki fejlődést folyamatosan követjük, dokumentáljuk.

A megfigyeléseken alapuló szöveges értékeléseket rögzítünk félévente. Az óvodánkban végzett mérések-értékelések eljárásrendje a következő

Gyermekek mérésének rendje

Mérések	Ideje	Mérést végző	Határidő
Anamnézis dokumentum (szülővel töltjük ki a befogadás idején)	minden augusztustól, az utolsó gyermek érkezéséig	csoporthoz tartozó óvodapedagógusai	folyamatos
BEMENET Egyéni megfigyelésen alapuló befogadási tapasztalatok	a befogadást követő hónapok	csoporthoz tartozó óvodapedagógusai	a befogadást követő első félév
Egyéni megfigyeléseken alapuló, félévenkénti mérések, az OviKréta szerint	minden nevelési év január és június hónapjában folyamatos	csoporthoz tartozó óvodapedagógusai	fél évente
Logopédiai szűrés	3 és 5 éves kor szeptember	Pest Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Aszódi Tagintézményének szakembere	szeptember 30.

A nevelés folyamatát nyomon követő, a csoport szabály és szokásrendjére épülő megfigyelések adják a mérés, értékelés és elemzés alapját. A rögzített eredményeket kiértékeljük, összegezzük és összevetjük a csoport előrehaladásával (nevelési terv és értékelés). Az egyes gyermekeknél megfigyelt esetleges részképességekben való lemaradásokat fejlesztési feladatokban rögzítjük. Az egyénre szabott differenciálás elvét követő tervezés biztosítja a gyermekek fejlődését.

A gyermekeinket mindig önmagukhoz mérjük. Az óvodában töltött utolsó év végén a pedagógiai programban megfogalmazott „fejlődés várható eredménye” kritériumaihoz viszonyítjuk a gyermekek fejlettségi szintjét. A nagycsoportos gyermekeknél szükség esetén a fejlesztőpedagógus is bekapcsolódik a fejlesztésbe. A nagycsoportosok méréséhez DIFER vizsgálati anyagot használhatunk megsegítés képen. Ezzel októberben és májusban végezzük a méréseket.

A törvényi előírásoknak megfelelően, évente két alkalommal tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről, a halmozottan hátrányos, hátrányos helyzetű gyermekek esetében negyedévente adunk tájékoztatást. Ezek a tájékoztatások szülői értekezlet, fogadó óra keretében valósulnak meg, lehetőség szerint mindkét óvodapedagógus és mindkét szülő részvételével, ahol módjukban áll a szülőknek a kérdéseiket is feltenni.

33.1. Egyéb mérések

a) **Szülői igény és elégedettség mérése**

Az elégedettségi mérést minden év júniusában végezzük a szülők körében az OviKréta felületén keresztül.

A szülők tájékoztatását és véleményezési lehetőségét biztosítjuk, az eredményeket folyamatosan felülvizsgáljuk, visszacsatoljuk és a fejlesztésbe beépítjük.

b) **Dolgozói klíma tesztek.** A vezetői ciklus elején és végén célszerű munkatársi elégedettséget mérni, mert előremutató információkat hordozhat. (Amennyiben nevelőközösségben nagyobb változás van, vagy az igazgató szükségesnek érzi, akár évente is végezhető)

Bár az intézményi önértékelés keretében végzett kérdőíves mérés bizonyos szempontból kiváltja e mérőeszközt, az alkalmazotti közösség igazán itt nyilváníthat véleményt. A humánerőforrás alakításánál segítségére lehet az igazgatónak.

34. Az óvoda szülői kapcsolatrendszere

A szülők a megfelelő kereteken belül részt vesznek a közösségfejlesztésben.

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve biztosítja a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda közötti kapcsolatban arra törekszünk, hogy a szülők megelégedésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, neveljük, fejlesszük a gyermekeket. A szülő tud legtöbbet a gyermekről, ő ismeri legjobban igényeit, szükségleteit. Korrekt, partneri együttműködésünk elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében. A kölcsönös bizalom és a gyermekért érzett felelősség teheti harmonikussá az együttnevelést. A jó kapcsolat megalapozottságát a nyitottságban és a problémaérzékenységben látjuk.

Hangsúlyozzuk a családi nevelés fontosságát, a gyermek fejlődéséről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget. Óvodánk nyitott a szülők számára. A napi kapcsolattartást elengedhetetlenül szükségesnek tartjuk ahhoz, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt lényeges napi eseményekről. A szülői értekezletek, a szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kirándulások is ezt szolgálják. Egyeztetés alapján a gyermekeket meglátogatjuk otthon családjuk körében.

Minden gyermek szociális helyzetéről családlátogatások, szülői értekezletek alkalmával, egyéni elbeszélgetések során szerzünk információt.

Hagyományosnak tekinthető az első szülői értekező, amely témája egyrészt az új gyermekek szülei részére az óvodánk házirendje, szokások, hagyományok ismertetése, jelek választása, családlátogatások egyeztetése, ismerkedés.

A családokkal történő együttműködés csak a kölcsönös bizalom alapján valósulhat meg. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk, szeretjük gyermeküket. Arra törekszünk, hogy példát mutassunk szakmai felkészültség és emberi magatartás terén. Az

óvodában a szülői képviseletet a Szülői Közösség látja el, melynek tagjait a csoportok szülői közössége alkotja.

34.1.A kapcsolattartás formái:

- Beiratkozás - első személyes kapcsolat felvétele.
- Első szülői értekezlet.
- Csoport szülői értekezletek. A szülők érdeklődéséhez közelálló témákban egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai előadások szervezése.
- Családlátogatások - a család nevelési szokásainak megismerése érdekében.
- Egyéni beszélgetések: egyéni eszmegbeszélések az aktualitásnak megfelelően.
- Nyílt hét a szülők számára, ahol megtapasztalhatják az óvoda nevelő munkáját.
- Közös ünnepek.
- Közös kirándulások.
- Rendezvények, közös programok.
- Fogadóórák.

Nyílt hét

A nyílt hét célja a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi óvodai életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján, gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel. Képet kaphatnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, egyúttal módjuk van társaikkal való összehasonlításra is. Átélik a kreatív gyermeki játék készségeire, képességekre gyakorolt hatását, a gyermek kompetenciáinak fejlődését.

A nyílt hét idejéről egy héttel előbb faliújságon tájékoztatjuk a szülőket.

Fogadóóra

Megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint időpont-egyeztetés után lebonyolítani.

Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel és közvetlen környezetével kapcsolatosak, bizalmas jellegűek.

A fogadóórát óvónő és szülő egyaránt kezdeményezheti.

Szülői értekezlet

Az értekezlet célja az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvónő feladata a szülők tájékoztatásán kívül véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembevétele.

Az értekezlet idejéről, témájáról a csoport faliújságján, egy héttel korábban a szülőket tájékoztatni kell. Jelenléti ív írása és jegyzőkönyv készítése kötelező.

35. Gyermekvédelemi munka az óvodában

A gyermeki jogok védelme szakmai jogosultságunk és törvényi kötelességünk. Az óvodás gyermek nem tudja megvédeni magát, védtelen. Különösen fontos az óvodapedagógus gyermekismerete, értő figyelme, mely segítségével a gyermek jelzéseit, megnyilvánulásait meghallgatni, érteni képes.

A gyermekvédelem célja:

Minden gyermek részére biztosítani kell azokat a lehetőségeket, amelyek képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához szükségesek. Segíteni a gyermeket, a szülőt, hogy leküzdhesse azokat az akadályokat, amelyek a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetbe hozták, akár a születésnél, vagyoni helyzeténél, vagy bár-mely más okból kifolyólag.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok:

Olyan pedagógiai tevékenység kialakítása, amely nem tesz különbséget a gyermek származása, etnikai, vallási hovatartozása miatt. Az esélyegyenlőség megteremtése minden körülményben. A gyermek emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása, védelem és gondoskodás biztosítása a fizikai és lelki erőszakkal szemben.

Elsődleges feladatunk a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel a gyermek iránti felelősség ébrentartása. Tapintatos, személyes kapcsolat kialakítása azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak. A titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben érvényesül.

A veszélyeztetettség tényezői a következők lehetnek:

- **Anyagi tényezők:** az elsődleges életszükségletek kielégítése nem valósul meg, tehát a táplálkozás hiánya, a gyermek nem megfelelő táplálása, egészségtelen zsúfolt lakáskörülmény, önálló fekhely hiánya (nem tudja kipihegni magát), nem megfelelő ruházkodás, nem tudnak fűteni. Nem biztosítják a gyermek oktatásának támogatását.
- **Erkölcsei tényezők:** a környezet bűnöző, erkölcstelen életmódja, ezáltal erkölcsileg rossz példát mutat a gyermeknek, vagy szexuális, vagy lelki bántalmazás, vagy ha a gyermek saját maga helyezkedik szembe a társadalmi normákkal.
- **Egészségügyi tényezők:** környezet egészségrontó hatása (pl. egészségtelen lakhatási körülmények, vagy a gyermek fizikai bántalmazása); szülők tartós betegsége; fertőző betegségek a családban; a beteg gyermek nem megfelelő életmódja, kezelés elmulasztása, megtagadása.
- **Nevelési, ill. nevelődési tényezők:** amikor a környezet a gyermek számára a nevelés társadalmilag elvárható minimumát sem biztosítja (szülői elhanyagolás); a szülők következetlensége, kettős nevelése, a gyermekkel szembeni követelések hiánya, illetve ennek ellenkezője, a túl magas mérce.

- **A gyermek önmagát veszélyeztető magatartása:** ilyenek leggyakrabban a gyermek szökése, csellengés, tankötelezettség elmulasztása, bűnelkövetés, alkohol és drogfogyasztás (ez óvodás gyermekek esetében nem jellemző, de a testvérek ilyen mintája veszélyes lehet a kisgyermekre).

A gyermekvédelmi munka fő feladatát a prevenció, a segítségnyújtás jelenti, amelyre a humánus, a megértés, a támaszkodás jellemző. Az aktuális törvényi előírásoknak megfelelően történik a HH és HHH kategóriájába tartozó gyermekek beazonosítása és dokumentálása, valamint az óvodába járási kötelezettség teljesítéséhez szükséges feladatok végrehajtása. A feladat végrehajtását az igazgató és az igazgató helyettes rendszeresen ellenőrzi.

Amennyiben az óvodai gyermekvédelmi munkánk nem hoz eredményeket, jelzéssel élhetünk a Szociális, Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Gyámhivatal irányába.

A gyermekvédelmi felelős évente készít tervet és beszámolót munkájáról az óvoda igazgatójának, illetve rendszeresen tartanak megbeszélést az aktuális problémákról, ügyekről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodába járó gyermek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése, szükség szerint környezettanulmány végzése.
- Hátrányos-, halmozottan hátrányos helyzet, és veszélyeztetett helyzet jelzése,
- A gyermekvédelmi felelősnek halmozottan hátrányos és hátrányos gyermek differenciált nevelése, fejlesztése
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek

Az igazgató feladatai:

A gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek megteremtése:

- gyermekvédelmi felelős megbízása
- feladatok, kompetenciák kijelölése
- nevelő testületi szinten bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal
- törvények, rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása
- veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása
- étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeleteknek megfelelően

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítségének lehetőségei:

- tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről, támogatásokról
- kedvezményes étkezési díj biztosítása
- a szülők által ajándékozásra behozott gyermekruhák, játékok elajándékozása a rászoruló családoknak

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni: az óvoda orvosával, védőnőjével, gyermekjóléti szolgálattal, önkormányzat illetékeseivel.

Sikerkritérium:

- esélyteremtés
- csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma
- minden rászoruló időben megkapja a segítséget
- a szülők bátran fordulnak az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaikkal
- anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából
- segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki

36. Óvodai fejlesztő programba ágyazott esélyteremtés, hátránycsökkentés:

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény 98. § (5) b) pontja úgy rendelkezik, hogy ha a pedagógus a feladatellátási helyén a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók, vagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók külön vagy együttesen számított aránya eléri a tíz százalékot, és a pedagógus a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott képességkibontakoztató, integrációs felkészítés **vagy óvodai fejlesztő program keretébe tartozó feladatokat láthat el.**

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtését, a hátrányok ellensúlyozását biztosítja a képességkibontakoztató vagy integrációs felkészítés, amelynek keretei között a gyermek egyéni képességeinek, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése történik intézményünkben ha megfelelünk a törvényben előírt feltételeknek. Ennek lehetőségét minden évben felül vizsgáljuk és a megfelelés esetén megvalósítjuk. A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet - 6-7. § - a pedagógiai program; 173. § - Különleges pedagógiai célok megvalósításához igazodó nevelés és oktatásszervezési megoldásokat az óvodai „esélyteremtés, hátránycsökkentés” fejlesztő programunk tartalmazza, amely a mindenkori munkatervünk mellékletét képezi.

A Pedagógiai Programunk alapja az óvodai „esélyteremtés, hátránycsökkentés” fejlesztő programunknak. Célja a gyermekek és a HH/HHH gyermekek iskolai sikerességének megalapozása. A kisgyermekkorai nevelésben való részvételnek különösen jelentős szerepe van a sérülékeny csoportokhoz tartozó gyermekek esetében, a készségekben jelentkező hiányok korai kialakulásának megelőzésében, így a minőségi óvodai neveléshez való hozzáférés az esélyteremtés fontos eszköze. A gyermekek a korai élet éveikben sajátítják el az egész életen át tartó tanulást megalapozó képességeket. A tanulás egymásra épülő folyamat, a kompetenciafejlesztés és a sikeres tanulmányi előrehaladás előfeltételei a korai élet éveikben megszerzett szilárd alapok.

36.1. A program célcsoportja

A Pedagógiai Programunk kiemelt figyelmet biztosít azoknak a gyermeknek akik a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A §

alapján – figyelemmel a törvény 161/Q §-ában foglaltakra – hátrányos helyzetűnek minősülnek. Számukra az „Óvoda-Iskola átmenet megsegítése” munkacsoportunk készít éves fejlesztési tervet a kompetenciáik fejlesztése a hátrány csökkentése és az esélyteremtés céljából. Ez a terv minden évben az aktuális munkaterv mellékletei között szerepel.

36.2.A program alkalmazásának feltételei (erőforrások), a program megvalósításának feltételrendszere.

Az program és a tervezés kiindulópontját a helyzetelemzés adja, amelyből levezethetően meghatározhatók a célok, a szükséges beavatkozások, illetve a feladatokat tartalmazó intézkedési terv. Az óvodai fejlesztő programot megvalósító intézmények az óvodai fejlesztő program kereteit az Óvodai nevelés országos alapprogramja (ONOAP) szerint készített pedagógiai programjukhoz illeszkedően töltik meg tartalommal. Az óvodai fejlesztő programban a nevelést segítő eszközrendszer alkalmazása során kiemelt figyelem irányul az együttnevelést támogató pedagógiai módszerekre, kompetenciafejlesztő pedagógiai tevékenységekre:

- az óvodai fejlesztő program szerint a gyermekek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatok, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység megvalósításának alapjául szolgáló minél teljesebb állapotfelmérés a gyermekek óvodába lépésekor,
- egyéni haladási ütemet figyelembe vevő differenciálás, változatos munkamódszerek, az esélyteremtést, hátránykompenzációt támogató pedagógiai gyakorlat alkalmazása a gyermekek személyiségének minél teljesebb kibontakoztatása és fejlődése, az iskolai sikeresség megalapozása érdekében,
- a gyermekek kreativitására, mozgásra, zenére épülő fejlesztő tevékenységek, komplex művészeti programok, valamint a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, tapasztalataira, élményeire és ismereteire alapozó tevékenységek,
- a családdal történő partneri együttműködést támogató módszerek alkalmazása,
- egészségnevelést támogató tevékenységek,
- az együttnevelést támogató tevékenységek, szabadidős tevékenységek szülők, családok bevonásával,
- egyéni fejlesztési terv készítése (az egyéni fejlesztési terv meghatározza a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységeket, a szülőket támogató és a gyermekek számára a megfelelő fejlődéséhez szükséges szolgáltatásokat biztosító ellátásokat. A gyermek előrehaladását támogató további fejlesztési irányok meghatározásához támpontot kínál. Tartalmazza többek között a gyermek fejlődésének szempontjából releváns, lényeges információkat, a teljesítmény növelése és a személyiség fejlesztése érdekében hozott döntéseket, célkitűzéseket).

36.3.A program megvalósításához szükséges partneri együttműködések

Az óvodai fejlesztő program megvalósítása során különböző szakmai együttműködési formák kialakítására kell törekedni, ehhez kapcsolódó tevékenységeket kell szervezni (pl.

nevelőtestületi műhelyek, esetmegbeszélések, hospitálások, egy csoportban dolgozók megbeszélései). Folyamatos együttműködést kell kialakítani a védőnői hálózattal, a korai képességfejlesztéssel összefüggő tanácsadást és tájékoztatást kell tartani. A gyermek fejlődése, képességeinek minél teljesebb kibontakoztatása, az iskola megkezdéséhez szükséges fejlettség elérése érdekében kiemelt feladat, hogy az intézmény kapcsolatot teremtsen és tartson fenn a pedagógiai szakszolgálattal. Szakmai együttműködést kell kialakítani továbbá a gyermekjóléti szolgálattal, gyermekjóléti központtal a családok és a gyermekek szociális helyzetének javítása, támogatása érdekében.

Az óvodán kívüli partneri kapcsolatokat szabadidős tevékenységek, programok szervezésével, valamint a felkészítésbe bevont gyermekek szüleinek, családjának részvételével, továbbá a gyermekjóléti családsegítő szolgálattal, a védőnői, háziorvosi, gyermek fogorvosi szolgálattal, a helyi önkormányzattal és a helyi nemzetiségi önkormányzattal kell erősíteni.

A családoknak rendszeres tájékoztatást kell adni a gyermek fejlődéséről, erősségeiről és a fejlesztendő képességekről.

36.4.A program részei, összetevői

Az óvodai fejlesztő program keretében az óvoda – a gyermek igényéhez igazodva – biztosítja a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet (pl: a programban részt vevő gyermekek kulturális, sport stb..rendezvényeken való részvételének biztosítása), illetve az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.

36.5.Az óvodapedagógus feladata:

A fejlesztő program keretében a pedagógus feladata többek között egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő képességfejlesztés, együttműködést támogató, szociális képességeket fejlesztő módszerek alkalmazása a gyermekek nevelésében, a gyermek fejlődését segítő más szakemberekkel történő együttműködés, a gyermekek differenciált, fejlesztő értékelése, illetve a családjaikkal történő rendszeres kapcsolattartás.

Fontos eleme a programnak az óvoda-iskola átmenet segítése, így az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérését támogató pedagógiai tevékenységek – a tanuláshoz szükséges képességek megalapozása, a tanulási nehézség kialakulásának megelőzését, a testi, lelki, értelmi és szociális érettség elérését segítő pedagógiai tevékenységek megvalósítása integráltan, ha szükséges egyénileg. Ide kapcsolódnak olyan tevékenységek is, mint a beiskolázás segítése a helyi (kötelező felvételt biztosító) iskolákkal való kapcsolattartással – közös programok, iskolai tájékoztató napok szervezése, közös óvoda-iskola átmenetet segítő program megvalósítása, esetmegbeszélések, stb. -, a beiskolázással kapcsolatos tudnivalók, információk családok felé történő közvetítésével - iskolakezdés feltételei, iskolaválasztás, hátrányos és

halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek előnyben részesítése a beiratkozás során, stb. Javasolt figyelemmel kísérni, hogy a gyermek óvodai fejlődésével, valamint az általános iskolába lépéshez szükséges fejlettségével kapcsolatos adatok, információk a szülők, az érintett pedagógusok, támogató szakemberek számára rendelkezésre álljanak. Javasolt legalább az általános iskola első évfolyamának befejezéséig a gyermekek iskolai beilleszkedésének, előrehaladásának után követése.

36.6. Az egyéni fejlesztési terv főbb tartalmi elemei

- Alapadatok .A gyermek neve, csoportjának megnevezése. Az egyéni fejlesztési tervet készítő pedagógusok neve . A feladat ellátási hely megnevezése
- Az értékelés területeinek meghatározása - képességek/részképességek
- Amennyiben releváns, a szakértői bizottság szakértői véleményében foglalt megállapítások, fejlesztési javaslatok - fejlesztési feladatok, ellátás formája, gyakorisága, időtartama
- A pedagógus saját megfigyelésein, felmérésein, diagnosztikus méréseken alapuló, a gyermek fejlődésére vonatkozó megállapítás, fejlesztési szükséglet megjelölése
- További szakemberek megfigyelésein, felmérésein alapuló vélemény összefoglalása
- Fejlesztő foglalkozás megjelölése (pl. beszédfejlődést segítő fejlesztés, mozgásfejlődést segítő fejlesztés stb.), az ellátás formájának, gyakoriságának, időtartamának rögzítése
- A fejlesztés értékelésének szempontjai, a visszacsatolás módja

36.7.Értékelés, a nyomon követés szempontjai

Az egyéni fejlesztésben részt vevő pedagógusok legalább háromhavonta értékelik az óvodai fejlesztő programban részt vevő gyermek egyéni fejlesztési terv alapján történő haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat. Az értékelésre meg kell hívni a gyermek szülőjét és indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság, valamint a nevelési tanácsadást végző pedagógiai szakszolgálat képviselőjét is.

Az óvodai fejlesztő program megvalósítása eredményességének értékeléséhez a következő szempontok értékelése, nyomon követése és dokumentálása javasolt:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részvételi aránya
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megoszlása megfelel-e a jogszabályban előírtaknak, látható-e pozitív irányú elmozdulás
- egyénre szabott fejlesztések kialakítása, működtetése a minőségi kisgyermekkorai neveléshez való hozzáférés javítása érdekében
- az intézmény párbeszédet alakít ki a szülőkkel, családokkal

37.Integrált nevelés

Óvodánk nevelési programja lehetővé teszi a 32/2012. (X.8.) EMMI rendelete értelmében és Tura Város Önkormányzata döntése értelmében a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését. Intézményünkbe szakértői vélemény alapján kerülnek be a sajátos nevelést igénylő gyermekek. A gyermekek között fennálló különbségeket az óvodai élet során differenciálással, pedagógiai szolgáltatások igénybevételével biztosítjuk. Gyógypedagógiai ellátás mellett a sérülés speciális kezelését igyekszünk biztosítani, ha szükséges megbízási szerződés kötésével. A programunk az alábbiak figyelembevételével valósítja meg a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését:

- SNI gyermekek harmonikus személyiség fejlődésének elősegítése, a másság elfogadása.
- Elsődleges célunk, hogy a gyermek sérülésétől függően mindig csak annyi segítséget kapjon az óvodában, hogy önállóan is tudjon cselekedni. Erősíteni kell az alkalmazkodó képességét, akaraterejét, együttműködő képességét és önállóságra törekvését.
- Intézményünkben igyekszünk olyan speciális eszközöket beszerezni, amelyek a sérült gyermekek szakszerű fejlesztését elősegítik az egész napos tevékenység során.
- A tankötelezettségük megkezdésekor vagy óvodaváltás esetén a szakértői bizottság véleményét az óvodánk megküldi az iskola/óvoda számára.

37.1.Az integráció általános elvei:

Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja. A csoportjukban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti. Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt. Csoportba való beosztás előtt az óvónők személyesen találkoznak a kisgyermekkel és a szülőkkel. Csoportkialakításhoz az igazgató figyelembe veszi az óvodapedagógusok véleményét. A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, segítése nem jelenthet túlzott terhet a csoportban élő gyermekek, felnőttek számára.

Az integráció nem megvalósítható: ha káros hatása van a SNI gyermekre, a csoportra, a nevelőkre: Ha nem biztosítja a SNI gyermek fejlődését, szükségleteinek kielégítését, ha óvodapedagógiai eszközökkel nem oldható meg a közösségi együttélés kialakítása a gyermekek között, ha a pedagógus testi-lelki terhelése túlzott.

Az óvodapedagógusok együttműködnek a különböző szakemberekkel:

- Orvos
- Gyógypedagógus
- Logopédus
- Fejlesztőpedagógus

Szükség szerint fejlesztő szakembert alkalmazunk megbízási szerződéssel, aki hetente a szükséges alkalommal nyújt fejlesztést a gyermekeknek (a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján). Ezt minden évben áttekintjük és az aktuális igényekhez igazítjuk.

A fejlesztő egyéni fejlesztési tervet készít, és fejlesztési naplót vezet.

37.2. Sérülésspecifikumok

I. Gyengén látó gyermek

Feladat:

1. A látásnevelés (távoli- és közeli környezetben) a nagymozgás fejlesztése
 - mozgáskoordináció
 - mozgásbiztonság kiemelt feladatunk
 - térbeli tájékozódás
2. Ezeknél a gyermekeknél a látásos élmények hiányossága miatt fontos a környezet vizuális megismertetése, a gondolkodás és a beszéden keresztül
3. Az óvodai fejlesztő munkánkat utazó tanár segíti ezeknél a gyermekeknél

II. Beszéd fogyatékos:

Feladat:

1. Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés a mozgás a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készségfejlesztése kiemelt feladat.
2. Az egyéni fejlesztést a szerződésben megbízott logopédus végzi, a megerősítést az óvodai csoportban az óvodapedagógus az anyanyelvi játékokkal segíti.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén.

- A sajátos nevelési igényű gyermekekkel való egyéni foglalkozásokkal elősegítjük a fejlettség szerinti beiskolázást a speciális fogyatékoságuknak megfelelően.
- Az óvodai nevelésünk kereteiben a tevékenység formáiban megfogalmazott elvárásokat képes teljesíteni.

Óvodai programunk a sajátos nevelési igényű gyermekek részére

- A gyermekek eredményes együttnevelése egy jól működő team munka során valósulhat meg. A szakemberek alkalmazkodnak a modern gyógypedagógiai felfogásban vallott gyermekképhez.
- Az eltérő tulajdonság-együttes az individuum természetes, valamint a sérülés következményeként kialakult eltérő különbsége, mely a környezet kölcsönhatásában formálódik. Az ő egyediségéhez, tulajdonságaihoz igazított speciális segítségnyújtás a számára optimális pedagógiai környezet meghatározó. Ebben a pedagógiai feltételrendszerben kiemelt helye van a szakszerű többletellátásnak, szolgáltatásnak sérülés-specifikus formában.
- A rehabilitációs, rehabilitációs szemléletben újfajta pedagógiai, emberi viszonyulásnak kell kifejeződnie. A nevelési helyzetekben a gyermek igényeitől függő pedagógiai, szükség szerint egészségügyi eljárásokat, módszereket, eszközöket, terápiákat alkalmazunk.

Fontos:

- az elfogadó meleg attitűd
- az integrációval összefüggő fogalomrendszer pontos ismerete
- a gyermekekkel foglalkozó felnőttek kompetencia határainak betartása

Óvodai fejlesztés:

A szakértői vélemény alapján a következő területek fejlesztése

Beszédkommunikáció:

- A légzés az artikuláció javítása
- A hallásnevelés, hallási figyelem fejlesztése
- Beszédértés és szókincsfejlesztés
- Szintaktikai elemek beépítése a nyelvhasználatba
- Érzelmi és társas kapcsolatok fejlesztése

Mozgásfejlesztés:

- Nagymozgások fejlesztése:
- alap/sportmozgások, mozgáskoordináció
- testséma
- testérzékelés, a tapintás, az egyensúlyérzékelés és a vizualitás összehangolása
- a vesztibuláris, egyensúlyozó rendszer
- a két testfél mozgásának összerendezése
- téri tájékozódást elősegítő mozgásos gyakorlatok
- célirányos mozgásformák kontrollja
- finommotorika fejlesztése
- manipuláció, rajzmintázás, kézimunka (kéz, ujjak, csukló) Kognitív képességek fejlesztése

- Érzékelés, észlelés (auditív, vizuális, taktilis)
- Figyelem (tartóssága, mélysége)
- Emlékezet (hallási)
- Térbeli, időbeli tájékozottság fejlesztése
- Szerialitás fejlesztése
- Általános tájékozottság

A fejlesztésben résztvevő szakemberek:

- Óvodapedagógus, az intézményben dolgozó alkalmazottak
- Szurdopedagógus
- Logopédus
- Gyógypedagógus-logopédus
- Mozgásterapeuta (alapozó terápia)
- Fejlesztőpedagógus

Dokumentáció:

- Az óvodapedagógus fejlesztési terve
- A sérülésspecifikus terápiákat végző szakemberek által készített egyéni habilitációs, rehabilitációs terv.

Sikerkritériumok:

- Beilleszkedés
- Fejlődés
- Együtt haladás

Érzékszervi fogyatékos – nagyothalló (hallókészülék) dyslalia enyhe mentális fejlődésbeli lemaradás

Óvodai fejlesztés a szakértői vélemény alapján a következő területek fejlesztése:

Beszédkommunikáció:

- Hallásnevelés, hallásfigyelem fejlesztése
- Beszédszervek folyamatos ügyesítése
- Aktív szókincsfejlesztés
- A szintaktikai elemek beépítése a nyelvhasználatba
- Érzelmi és társas kapcsolatok fejlesztése

Mozgásfejlesztés:

- Nagymozgások
- Koordináció, finommotorika
- Manipuláció, rajz, mintázás, kézimunka

Kognitív képességek fejlesztése

- Érzékelés, észlelés (auditív, vizuális, taktilis)

- Figyelem: tartóssága, mélysége
- Emlékezet: látási, hallási, rövidtávú, hosszú távú
- Térbeli, időbeli tájékozottság
- Szerialitás fejlesztése
- Problémamegoldó gondolkodás
- Általános tájékozottság

A fejlesztésben résztvevő szakemberek:

- Óvodapedagógus, az intézményben dolgozó alkalmazottak:
- Gyógypedagógus – logopédus
- Logopédus

Dokumentáció:

- Az óvodapedagógus fejlesztési terve
- A sérülésspecifikus terápiákat végző szakemberek által készített egyéni habilitációs, rehabilitációs terv

Sikerkritériumok:

- Beilleszkedés
- Fejlődés
- Együtt haladás

A pszichés fejlődés zavara: viselkedés és emocionális zavar, fejlődési zavar

A szakértői vélemény alapján a következő területek fejlesztése:

Mozgásfejlesztés:

- Nagymozgás
- Alapmozgás, egyensúly, koordináció
- (dinamikus, statikus)
- Finommotorika
- Manipuláció, rajz, mintázás, kézimunka
- Beszédkommunikáció fejlesztése
- Beszédmegértés
- Verbális kommunikáció kialakítása
- Hallási figyelem
- Beszédszervek ügyesítése
- Érzelmi és társas kapcsolatok fejlesztése
- Kognitív képességek fejlesztése:
- Érzékelés, észlelés (auditív, verbális, taktilis)
- Figyelem (tartósság, mélység)
- Emlékezet (látási, hallási, rövidtávú, hosszú távú)
- Térbeli, időbeli tájékozottság
- Általános tájékozottság
- Szerialitás
- Ok- okozati összefüggések
- Problémamegoldó gondolkodás

- Testtudat, testkép, testséma

A fejlesztésben résztvevő szakemberek:

- Óvodapedagógus, az intézményben dolgozó alkalmazottak:
- Gyógypedagógus – logopédus
- Mozgásterapeuta (Komplex mozgásterápia)

Dokumentáció:

- Az óvodapedagógus részletes fejlesztési terve
- A sérülésspecifikus terápiákat végző szakemberek által készített egyéni habilitációs, rehabilitációs terv

Sikerkritériumok:

- Beilleszkedés
- Fejlődés
- Együtt haladás

Enyhe, közép súlyos határeset, megkésett beszédfejlődés

A szakértői vélemény alapján a következő területek fejlesztése:

Beszédkommunikáció:

- Légzés és artikuláció javítása
- Beszédmegértés fejlesztése
- Passzív szókincs bővítése
- Szókincs aktivizálása
- Érzelmi és társas kapcsolatok fejlesztése

Mozgásfejlesztés:

- Nagymozgások
- Alapmozgások, egyensúly, koordináció (dinamikus, statikus)
- Finommozgások
- Manipuláció rajz, mintázás, kézimunka

Kognitív képességek fejlesztése:

- Érzékelés, észlelés (auditív, vizuális, taktilis)
- Figyelem (tartósság, mélység)
- Emlékezet (látási, hallási, rövidtávú, hosszú távú)
- Általános tájékozottság
- Testtudat, testkép, testséma
- Térbeli, időbeli tájékozottság
- Gondolkodás

A fejlesztésben résztvevő szakemberek:

- Óvodapedagógus, az intézményben dolgozó alkalmazottak:
- Gyógypedagógus – logopédus
- Logopédus

Dokumentáció:

- Az óvodapedagógus részletes fejlesztési terve
- A sérülésspecifikus terápiákat végző szakemberek által készített egyéni habilitációs, rehabilitációs terv

Sikerkritériumok:

- Beilleszkedés
- Fejlődés
- Együtt haladás

Autisztikus gyermek

Az autizmus-spektrumzavar lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képesség minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.

Az autisztikus gyermekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas viselkedés, kommunikáció, a rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

Cél:

A viselkedési és gondolkodási készségek fejlesztése.

Feladat:

Kommunikáció, szociális és kognitív készségek fejlesztése meglévő töredék készségek használata egyéni motiváció megteremtése egyéni, speciális módszerek alkalmazása.

Az autisztikus/autista gyermek egyéni fejlesztését gyógypedagógus vagy fejlesztő pedagógus gyógypedagógus mentorálása mellett végzi.

Pszichés fejlődési zavar miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott gyermek.

Agresszív magatartású gyermek testi erejét fitogtatja, játékának tartalma és stílusa is agresszív, rombol, állandó vibrálás jellemzi.

Preferáló megerősítő módszer hatékony: a jó tulajdonságait erősítjük, ehhez a körülményeket megteremtjük. Megbízásokat adunk, motiváljuk, tevékenysége révén dicsérjük.

Együttműködési szituációkat teremtünk csoporttársainak kisebb csoportjaival.

Szorongó gyermek Ép intellektus mellett eltér az adott korosztálytól elvárható viselkedéstől.

Jellemző, hogy tudja, de nem meri mondani. Énképe negatív, önértékelése alacsony, alulteljesít. Vegetatív tüneteket is mutathat, társas kapcsolatai beszűkülnek.

Kiemelten fontos a szorongó gyermek számára a pozitív megerősítés, a jó társas kapcsolatok kialakítása, sikerélmény biztosítása. Elvárásainkat csak fokozatosan emeljük, kialakítjuk reális önképét, többféle megoldási stratégiát gyakoroltatunk be. Szülők felé a pozitív történéseket naponta jelezzük.

Figyelemzavaros gyermek Nem tud koncentrálni, rendetlenség van körülötte, nem tudja megszervezni az életét, gyakorlás nem segít.

Hiperaktív gyermek (figyelemzavar, motoros nyugtalanság, tanulási nehézség együttes)

Motoros nyugtalanságra jellemző, hogy állandóan mozgásban van az optimális ingerlési szint fenntartása érdekében. Belső ingerlő központja alulműködik. Tanulási nehézségre jellemző,

hogy speciális az információfeldolgozás módja, az információk szétszóródtak. Hibáiból nem tanul. Cselekvését a következményekkel nem tudja összekapcsolni, büntetés hasztalan.

Fontos számára az azonnali megerősítés, a pozitív, elfogadó légkör. Fizikailag is mellette kell állni, segíteni, rövid, világos, egyszerű utasításokat adni. Meg kell tanítani arra, hogy kérjen segítséget. Csak azt szabad elvárni tőle, amire képes. Sikerélményeket kell biztosítani számára. Hasznos lehet a sikert adó mozgásos tevékenység, elsősorban ami vestibuláris ingert biztosít. Csapatjáték nem megfelelő. Túlmozgatni, lefárasztani sem szabad, mert átbillen. Vestibuláris inger számára az autózás, televíziózás. Metakommunikációt nehezen érti, saját korosztályával gyenge a kapcsolata.

Diszlexia Tünetei megjelennek a beszédben, írásban, olvasásban, magatartásban.

Jellemzője a hangtévesztés, szótagcsere, összetett szavak elő-és utótagjának cseréje. A diszlexiás gyermekeknek nyelvfejlődési elmaradásaik vannak, mint pl. megkésett beszédfejlődés, makacs beszédhiba, ügyetlen beszédszervi mozgások, szűk aktív szókincs, szótalálási nehézségek, rövid és grammatikailag helytelen mondszerkesztés, gyenge verbális emlékezet, rossz nyelvi elemző képesség. Fejletlen lehet ritmusérzéke, lehet dominancia zavara, nehezen alakul ki a testsémája, ügyetlen a mozgása, rosszul tájékozódik térben és időben, szerialitási zavarai vannak. A diszlexia-veszélyeztetettség az olvasás tanulás megkezdése előtt diagnosztizálható, és terápiával megelőzhető.

Óvodapedagógus feladata elsősorban a beszédhanghallás, térérzékelés fejlesztése.

Dyscalculia: Számolási nehézség. Az érzékelés-észlelés, mozgás, figyelem, emlékezet, gondolkodás, beszédfejlődés nehézségeivel függ össze. Motoros koordinációs zavar oka a dyscalculia, jellemzője az „ügyetlenség”.

Típusai: a mozgástervezés zavara (diszpraxia), a testhelyzet megállapításának zavara (agnózia), a megfelelő irány megállapításának zavara (külső tér észlelésének zavara: jobbal), csökkent izomtónus(hypotónia).

Kommunikációs zavarok

Mutizmus: Jellemzője, hogy az otthoni környezeten kívül a gyermek sem felnőttel, sem gyermekkel nem létesít verbális kapcsolatot, viselkedése erősen szorongó.

Feladatunk elsősorban szorongásuk oldása, sikerélmények biztosítása. Verbális megnyilatkozást nem szabad erőltetni, esetleg a fülbesúgás technikájára megtaníthatjuk.

Artikulációs zavar: pöszeség, orrhangzós beszéd Beszédfolyamatosság zavara: dadogás, hadarás Hangadási rendellenesség: diszfónia (rekedtség).

Az óvodapedagógusok feladata a szakemberekkel együtt segíteni a gyermek beilleszkedését, megsegítését, fejlesztését.

38.A hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek nevelése

Ide tartozik az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

Ezek a gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést. Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden hazáját elhagyni kényszerülő kisgyermeket megillet. Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük. A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

Óvónői feladatok:

Felkészülés a gyermek fogadására

Az óvónő felkészülése a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, szükség esetén utána kell olvasni.

Ezek az információk hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megértse a gyermek viselkedését, meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait.

Tanácsos ezeknek az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismertetni. Az érkező gyermek empátiás fogadása.

A hazájukat elhagyni kényszerülő gyermek kezdeti viselkedését meghatározza aktuális érzelmi beállítódása és előzetes szocializációs tapasztalatai.

A hazájából kiszakadt kisgyermek amikor bekerül a számára teljesen idegen környezetbe, egyedül lévőknek, kirekesztettnek érzi magát, nem érti a körülötte lévő felnőttek és gyermekek beszédét és őt sem értik a többiek.

Fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól. Általában a család szociálisan is rászorult, ezért a többi kisgyermekhez viszonyítva hátrányosabbnak érezheti magát.

A kezdeti időszakban a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokás, viselkedés módok, étrend elfogadása. A más kultúrákról, vallásról, bőrszínről, etnikai különbözőségekről szóló életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyermekek érdeklődési körét (játék-mese-vers-zene-tánc) figyelembe véve valósítható meg. A gyermeket segíteni kell (ha szükséges) a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

Sikerkritériumok:

- szívesen jár óvodába
- a gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát
- szívesen játszik társaival és a csoporttársak is keresik a társaságát
- megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

39. Az óvodába lépés feltételei

Az óvodai felvétel létesítése A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről 49. § (1) Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. Az óvodába a gyermek – e törvényben foglalt kivétellel – harmadik életévének betöltése után vehető fel. 8. § (1) Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

(2) * A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A feljogosított hatóság- az egyházi és magán fenntartású intézmények esetében a fenntartó - a szülő kérelmére a gyermek jogos érdekében, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja. **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 20.§ (1)-(8)**

(1) A fenntartó az óvodai beiratkozás idejéről, az erről való döntés és jogorvoslat benyújtásának határidejéről közleményt vagy hirdetményt tesz közzé a helyben szokásos módon, a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal. (3) Az óvodai beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt, továbbá a szülő személyi azonosító és lakcímet igazoló hatósági igazolványát.

40. A tankötelezettség és az iskolakezdéshez szükséges feltételek

2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről 45. § (1)-(2) (2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé a hatóság döntése alapján. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

40.1. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú

átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

testi, lelki, értelmi és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei végrehajtását szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél: gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. A fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító néni elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei végrehajtását,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb szükség szerint kreatív-elvégzésében nyilvánul meg;

kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. Három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a személyiség harmonikus testi, lelki , értelmi és szociális fejlődésének elősegítése, melynek eredményeként várhatóan iskolaéretté válik a gyermek.
4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Óvodánk fő célja, hogy minden gyermek számára biztosítsa az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését, segítse a lelki felkészítést a változásra. Fontosnak tartjuk az után követést és nyitottak vagyunk arra, hogy intézményünket a jövőben is szeretettel látogassák volt óvodásaink.

Pedagógiai Programunk nyilvános, megtekinthető az intézmény honlapján:
www.kastelykertiovoda.hu

41. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

<p>A Pedagógiai Programot készítette: az intézmény igazgatója a nevelőtestület bevonásával Érvényes: visszavonásig</p>	<p>Dátum: 2025. 09.01. <i>Dr. Dobos Lászlóné</i> Dr. Dobos Lászlóné Igazgató</p>
<p>A Pedagógiai Programot az óvoda szakmai munkaközössége jogszabályi hatáskörében véleményezte, szakmai javaslatait a Pedagógiai Program fenntartói jóváhagyását megelőzően megtette.</p>	<p>Dátum: 2025.08.28. <i>Jakab Beke Csilla</i> Szakmai munkaközösség nevében</p>
<p>A Szülői Szervezet magasabb jogszabályban - biztosított jogai alapján a fenntartói jóváhagyás előtt a módosított Pedagógiai Programról a tájékoztatást megkapta.</p>	<p>Dátum: 2025.09.19. <i>Ledniczky-Farkas Anita</i> Szülői Szervezet nevében</p>
<p>Az óvoda nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottai az óvoda módosított Pedagógiai Programjában foglaltakról a fenntartói jóváhagyást megelőzően tájékoztatást kaptak.</p>	<p>Dátum: 2025.08.28. <i>Ad. Pál</i> A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében</p>
<p>A fenntartó a dokumentum tartalmát a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával megismerte. Az óvoda Pedagógiai Programja a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró. Az óvoda módosított Pedagógiai Programját az Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 83. § (2) g) pontja által felhatalmazva jóváhagyja.</p>	<p>Dátum: 2025. 10. 30. <i>Benedek Tamás</i> Fenntartó nevében</p>

Pedagógiai Programunk nyilvános, megtekinthető az intézmény honlapján:
www.kastelykertiovoda.hu